

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

1
ДИНАР
1952

ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
864
28. VII 1968.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ТУУТ

НАЈ! НАЈ! НАЈ!

Читаоци изабрали најбољег учитеља

Наш конкурс за најбољег учитеља је завршен. Почрећући га нисмо ни очекивали да ће нам толико ученика, основаца и средњошколаца, писати о својим учитељима, наставницима и професорима. У девет бројева објављивали смо по једно писмо — најбоље — које је стигло у току седмице. После деветог, позвали смо наше читаоце да од девет нај-нај-учитеља изаберу оног који по њиховом мишљењу заслужује да као први међу најбољима добије награду редакције од 300.000 старих динара.

Редакција је добила 2752 дописнице-гласачка листића. Највише гласова — 820 — добио је **ЗОРАН РАДУНОВИЋ**, професор из Крушчића, Бачка, о коме је писао његов ученик Ранко Кљајић.

Други по броју гласова је **СТЕВАН СТАНИШИЋ**, учитељ Основне школе „Светозар Марковић“ о коме је писала његова ученица Милица Катунац.

Професору Зорану Радуновићу редакција искрено честита. Писмо његовог ученика поново објављујемо.

„Крушчић је мало место у Бачкој. Главна улица је пуна зеленила. Највише има топола, дудова и липа, а с обе стране улице су травњаци. У тој улици је наша школа. Лепа велика зграда са пространим дворанима и игралиштем. У тој згради ради мој професор Зоран Радуновић. Човек средњег раста, увек насмејан и ведар. Он све проблеме реша-

ва мирољубивим путем. Речима увек успева да нам укаже на неку нашу грешку како је не бисмо поновили. Постоји још један разлог који све убеђује да је он најбољи професор који постоји.

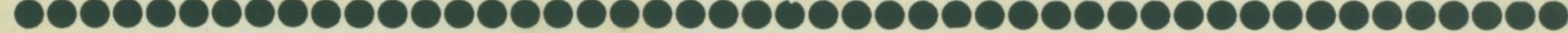
Мој отац је такође, просветни радник у пензији. Раздвојен је од моје маме и живи у Срему. Док сам био код њега, учио сам добро. Завршио сам 6 разреда

с одличним успехом. Тада сам желео да дођем у Бачку код маме и да ту завршим осмољетку. Пристао је и ја сам дошао у Крушчић. Пошао сам у школу и до II полугодина показао добар успех. Наставници су ме завољели. Међу њима се истицао професор Зоран. Подстицао ме је да учим и бодрио ме је. Међутим, ја сам средином II полугођа напустио VII разред. Одао сам се лутању и лошем друштву. И поред свих сугестија мог професора нисам се вратио у школу.

Почетком друге школске године професор Зоран је дошао код мене кући и ја сам му после много разговора и пријатељског убеђивања обећао да ћу доћи у школу. Пошао сам и из почетка се залагао а онда сам је поново напустио. То се исто поновило још једанпут. Коначно, напустио сам 15 година и

нисам могао (а ни желео) да више похаћам школу. Међутим свесрдно залагање и трогодишња борба мог професора су ме обуздали и ја сам на његову иницијативу и уз његову помоћ, приватно положио 7. и 8. разред. Када се сетим како је у току те 3 године сваки његов сусрет са мном био пун родитељске љубави и како је свака његова реч била савет, како је његово залагање (да завршим осмољетку) било корисно, ја сам потпуно убеђен да бољег професора нема и да неће, можда, никада бити. Срећан сам што је он мој професор и памтићу га целог живота.

Сада кад схватам шта је живот, свестан сам шта је све учинио за мене и желео бих да свако има таквог професора или наставника, јер би онда било мање нешколованих људи и мање би пропалица лутало по нашој земљи.

Веровалци ишци не!

ПРОРОКОВАЊЕ ПОСЛЕ БИЧЕВАЊА

СВАКЕ ГОДИНЕ У ХАЈДЕРАБАДУ (ИНДИЈА) НАРОЧИТИ ПРОРОЦИ ПРЕДСКАЗУЈУ СУДБИНУ СВАКОМ СЕЛУ, АЛИ ТЕК ПОШТО ИХ ПРЕСТАВНИЦИ СЕЛА НЕКОЛИКО САТИ БИЧУЈУ! КАЖУ ДА ПРОРОЦИ НЕ ОСЕЌАЈУ БОЛ ОД ТОГ БИЧЕВАЊА НИТИ ИМ ОД БИЧА ОСТАЈУ МАСНИЦЕ!

ДЕ ГРАС СТАНОВНИКА: 1
ОКА НА ЈЕЗЕРУ СТАНОВНИКА: 1

ОБА 2 ГРАДА У КАНАДИ ИМАЈУ САМО ПО ЈЕДНОГ СТАНОВНИКА.

ПАГОДА-БОЦА

У ЈЕХОЛУ, У КИНИ, НАЛАЗИ СЕ ПАГОДА ВИСОКА 7 МЕТАРА ИЗГРАЂЕНА У ОБЛИКУ БУДИСТИЧКИХ ПОГРЕБНИХ УРНИ КОЈЕ ЛИЧЕ НА КИТЊАСТЕ БОЦЕ. ПАГОДА ЈЕ ПОКРИВЕНА ПЛАВИМ СТАКЛОМ.

САМ КОЈИ ЈЕ ОБИЧНОГ ВОЈНИКА НАЧИННО ЦАРЕМ

ВИЗАНТИЈСКИ ВОЈНИК РОМАН ИСПРИЧАО ЈЕ ЈЕДНОМ СВОМ ДРУГУ КАКО ЈЕ САЊАО ДА ЈЕ СЕДЕО ПОРЕД ВИЗАНТИЈСКЕ ЦАРИЦЕ ЕВДОКИЈЕ. ДРУГ ГА ЈЕ ПРИЈАВИО И РОМАН ЈЕ ЗБОГ СВОГ СНА БИО ОСУЂЕН НА СМРТ АЛИ ЈЕ ЦАРИЦА ЧУЛА ЗА ДОГБАЈ И ИЗДЕЈСТВОВАЛА МУ ПОМИЛОВАЊЕ. ДВЕ ГОДИНЕ КАСНИЈЕ, КАДА ЈЕ ЦАР КОНСТАНТИН X УМРО, ЕВДОКИЈА СЕ УДАЛА ЗА РОМАНА КОЈИ ЈЕ СЕО НА ВИЗАНТИЈСКИ ПРЕСТО КАО РОМАН IV ДИОГЕН.

15 КРУШАКА

НА ЈЕДНОЈ ПЕТЕЉЦИ УЗРЕЛО ЈЕ У ВРТУ АЛЕНА ГЛОТЛИНА ИЗ ВАЛЕХА (КАЛИФОРНИЈА).

ПРВО ПАПАЈА

МОЖЕ СЕ ПОМУСТИ "АКО СЕ ЗАРЕЖЕ ПЛОД, ИЛИ САМО СТАБЛО. "МЛЕКО" СЕ У ДОДИРУ С ВАЗДУХОМ БРЗО ЗРУСНЕ И ЗАТВОРИ "РАНУ".

ТАТОШ НА ЛЕТОВАЊУ

1 ЧИШАО САМ
2 ЧИШАМ...

Поставили смо им само два питања: коју су књигу највише волели у детињству и шта сад читају:

ДУШАН

МИЛАДИНОВИЋ

диргент Народног позоришта: Било је више књига које су ме одушевљавале у детињству, зависно од узраста у коме сам их читао. Разуме се да сам и ја као и свако дете почео са „Робинзоном“, али ме је већ тада нарочито привлачила поезија, и то првенствено народне песме и Чика Јова. Циклуси о Краљевићу Марку, Косовски, Хајдучки будили су моју машту и стварали прва, неизбрисива схватања о моралу и дужностима човека. Касније су на ред дошли Дучић, Ракић, Шантић, Пушкин, Божић, Бајрон, све песници чија је родољубива и љубавна лирика годила младићу — гимназијалцу. Па и данас када уграбим мало слободног времена најрадије читам стихове, јер у њима увек има дивних, језгровитих, чистих мисли и идеја. Соломонова „Песма над песмама“, лирика Вергилија, Овидија, Катуда, сонети Петрарке, „Песме о малој, насмејаној Лу“, Ли Тај Поа, шпанска поезија — ето то би, отприлике, биле књиге које су данас најчешће уз мене, јер ме односе у један други свет, далеко од свакидашњих брига и обавеза, у свет бескрајно леп и неискарен.

МОЈ ПРОТИВНИК ЈЕ ПЛАКАО

Ви очекујете да се сетим детињства а ја не памтим партије које сам одиграо, тако рећи, јуче. Кратко памћење и професорску расејаност испољно сам још у четвртој години. Загубио сам се у паркићу, у Васној улици, иако се моја кућа налази у Кнез Михајловој. Човек који ме је одвео родитељима био је изненађен што има деце која се могу изгубити и у свом комшилуку.

Велемајстор Светозар Глигорић, и поред овог упозорења, присетио се детињства, и причајући, полако се претварао у Глигу, дечака из Кнез Михајлове.

— Знамо биографије познатих шахиста који су прве потезе на шаховској табли повукли још у породилишту. Како почиње ваша биографија?

— Моја шаховска биографија, на велику жалост биографа, почиње тек у једанаестој години. Пре тога имао сам више услова да postanем обућар, кројач или писар.

Кад сам имао три године моја родбина ме је према једном старинском обичају ставила на пробу. На столици преда мном стајали су шило, маказе и писаљка. Шта дохватим, то ћу бити. Узео сам писаљку, уз приметну тугу мојих те- така што сам изабрао најгоре. Од писаљке се најтеже живи. То сам касније проверио — био сам новинар.

На мом детињству била је сенка сиромаштва. Ја сам, рецимо, био једина ђак у разреду који је примао помоћ Црвеног крста. Али, памтим и лепе и богате часове.

СВЕТОЗАР ГЛИГОРИЋ

Да сте могли да ме видите негде 1928. године, да сте видели моје очи кад сам угледао прекрасни грамофон са великом трубом да сте ме посматрали кад су ми рекли да је мој, веровали бисте кад вам кажем да је највећа љубав мога живота — музика. Већ тада сам умео да отпевам „Марсељезу“ или нешто из „Трубадура“.

Толико сам био опседнут музиком да сам између Калемегдана, ту надхват руке, створеног за јурцање, и грамофона са трубом увек бирао овог гласовитог пријатеља на навијање.

У лето ишао сам на реке, на купање, на Ђачко купатило на Дунаву, или код Шест топола на Сави. Да моји другари не примете како сам непливач измислио сам неколико вештина како да пливам, то јест, како да оставим утисак. Рецимо, једном руком сечем воду а другом се придржавам за дно у плићаку.

Кад рекох једном руком, баш сам на Ђачком купатилу поломио руку. Нисам више могао да играм фудбал. Било ми је веома жао. Не само мени, већ и Главоњи, играчу Југославије. Он је веровао да ћу постати велики фудбалер. Волео ме је, и није се љутио што сам га звао Главоња. Та рука је ипак прездрвила. Као што видите, могу да повлачим фигуре.

Иако сам чешће лупао главу, дошло је време да се пуни знањем. Преселили смо се на Зелени венац и уписали су ме у школу код Саборне цркве, мислим да се она данас зове „Школа браће Рибар“.

Истицао сам се у историји. Природио, опет је на првом месту била музика. Један веома развијен слух праћен не нарочито пријатним гласом.

Како смо се забављали? Играли смо кликера и крајцарица. Данас деца из Кнез Михајлове не смеју ни да помисле да играју кликере на улици. Погазили би их шетачи. Ми смо то могли, било је то много мирније време и много мирнија лица.

А сад да кажем нешто о шаху, јер ја не важим као музичар или кликераш, већ као шахиста.

Сваког дана пролазио сам поред једне кафане која је имала велики прозор. Ту, иза прозора, стајао је, као у излогу, сто за шах. Гледао сам људе како померају фигуре. С носем приљубљеним уз стакло покушавао сам да ухватим неки ред, логику, правило те игре с дрвеним фигурама. Полако се то гледање претворило у страст. Набавио сам књиге о шаху, читао, вежбао. Убрзо се прочуло да је Глига главни за шах.

Једног дана мој друг Водопивец, отац му је држао кафану у Ломиној, наговори ме да учествујем у такмичењу шаховског клуба „Београд“. То је за шахисте који нису старији од 14 година.

Мој први покушај да се докажем као шахиста неславно се завршио. Нисам ушао ни у финале.

И даље сам исецао све што је у новинама писало о шаху, довлачио кући шаховску литературу.

Идуће године опет исто такмичење. Мој противник губи. Ја га митирам а он плаче. Би ми жао, вратим потез. Направим грешку и он ме победи. Опет нисам ушао у фи-

нале. То је све посматрао шаховски мајстор Воја Поповић и преко реда ме убаци у завршна такмичења. Тада сам постао првак Београда у групи до 14 година старости.

Првак, па прва фотографија у новинама, па прве похвале, па прва дивљења.

Идуће године, са 15 година, био сам први међу онима до 18 година.

Значајна је у ствари година 1939. На аматерском првенству Југославије у Загребу освојио сам прво место и титулу мајстора шаха. Требало је све то издржати. Мени је било само шеснаест година а шах је већ постао мој животни позив.

А КАД БИХ ОПЕТ БИО МАЛИ

Кад бих опет био мали, кад би се нешто десило да моја родбина стави на столицу осим маказа, шила, писаљке и шаховску фигуру или неки инструмент, изабрао бих ово последње.

Јер, музику толико волим да је сањам. Ноћима диригујем великим симфонијским оркестрима. Други шахисти се буде уморни. Сви ноћ су пробали разна отварања, комбинавали. Ја устајем свеж јер сам целу ноћ слушао дивну музику. Кад прође сан, на јави, опет слушам музику.

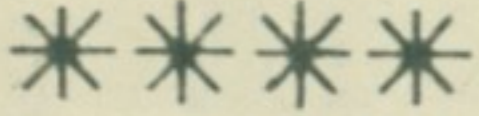
После овога сувишно је да кажем шта бих био.

Из разговора са велемајстором Светозаром Глигорићем понели смо утисак да би он своју велемајсторску титулу мењао за место диригента било ког симфонијског оркестра.

УМЕСТО ФОТОГРАФИЈЕ ИЗ ДЕТИЊСТВА

Фотографије из детињства разнели су новинари, моје колеге. Покушаћу да оишем себе кад сам био мали. Крајке њаншалоне и шенис њашике. Нисам »разбацан« али сам мали и жулаб.

На путу за Екс, на десетак километара од Марсеља налази се мало село Тушаг. Насред сеоског трга диже се бронзани споменик. Представља мушкарца у пози освајача — глава поносито забачена, једна нога избачена напред, лева рука се опире о кук, десна почива на штану. На први поглед препознајете у њему човека који је управо покорио пустињу, дотад недоступну, и спремног да огледа снагу с планинским висовима на које се још нико није успео.

На малој плочи натпис: „Алберу Мезигу, славном истраживачу и освајачу неистражених земаља, његови суграђани“.

Село нема музеј али у општини постоји сала одређена за чување реликвија које су припадале великом путнику. Тамо се чува неколико хиљада разгледница које је Албер Мезиг слао својим суграђанима из свих крајева света. Те разгледнице, на изглед сасвим обичне, које је средином прошлог века штампа-

ла марсељска фирма „Браћа Салим“ представљале су разна „чудеса света“. Бивши берберски калфа из Тушага очигледно је волео те разгледнице јер је на сва своја путовања носио са собом читаву гомили.

Ако те разгледнице, без марака јер су их давних дана скинули филателисти, саме по себи не значе много, тим више су занимљиве поруке нацртаване на брзину при најнеобичнијим околностима: „Сезару Бирусту, продавци сира и вина, трг Малог поштару. Поздрав. На Килиманџару ништа ново. Овде је све покривено вечитим снегом. Најлепше жеље. Албер Мезиг“.

Или: „Жозефу Тангиџону, кућевласнику. Осамдесет степени северне ширине. Упали смо у страшну буру. Да ли ће нас задесити судбина Ларуса и његових одважних сапутника? Изволите примити уверње о мом дубоком поштовању. Албер Мезиг“.

Постоји и разгледница упућена истраживачевом смртном непријатељу који је покушавао да му претме срце једне сеоске девојке, Маријусу Пишардону, берберину из Улице Оливије: „Поздрав из Конга. Овде све врви од змија боа-констриктор и ја мислим на тебе“. Правде ради треба приметити да је баш берберин Пишардон био човек који је успео да убеди општинске оце да подигну споменик свом знаменитом суграђанину.

Ипак, већина разгледница адресована је: Мадмоазел Аделина Писон, бакалница Писон, Улица Ми-

НА КИЛИМАНѢАРУ

НИШТА НОВО

моза. Туристима који се занимају за љубавне згоде читање ових разгледница права је царска гозба. „Аделина, уписао сам твоје име на трон далај-ламе (то је нека врста живог бога за становнике Тибета који исповедају будизам). Поздрав пун поштовања твојој драгој мами. Надам се да је реуматизам мање мучи. Твој Албер“.

Друга разгледница, датирана две године касније, гласи: „Нежан пољубац са језера Чад (велико језеро које постепено пресахњује у ср-

ску. Свиђа ми се пустиња: толико простора за исписивање твог имена. Трпимо ужасну жеђ али нам је расположење добро: спасење увек долази у последњем тренутку, тврде сви светски путници. Надам се да твоја драга мама не пати много од влажне климе“.

Још једна разгледница: „Џунгле Амазона препуне су комараца који зује. Твојим именом назвао сам једну реку и једног лептира. Пишардон, у то не сумњам, чини све да примаш све моје муштерије“.

И још једна: „На отвореном сам мору. Аделина, обећала си да ћеш бити моја кад postanем славан. С гробна бесних таласа довикујем ти: Ускоро!“

Све ове разгледнице давно су скупљене и објављене у књизи „Путовања и доживљаји Албера Мезига“.

Што се тиче стварног живота и необичне смрти знаменитог грађанина села Тушаг, о томе се зна знатно мање. Познато је само да је у двадесетој години напустио родно село јер је девојка коју је волео сањала да се уда за неког великог светског путника.

Изгледа да га после тога никад нико није видео. Ни у једном списку ниједног географског друштва нема његовог имена. Не помињу га ниједне новине из тог времена. Никад се није вратио у своје родно село. Додуше, марсељски морнари тврде да их је неки господин, по опису веома сличан „великом истраживачу“, често запиткивао о њиховим путовањима. Частито их је јабуковачом и давао им разгледнице молећи их: „Пошаљите, молим вас, ову карту из Мексика“.

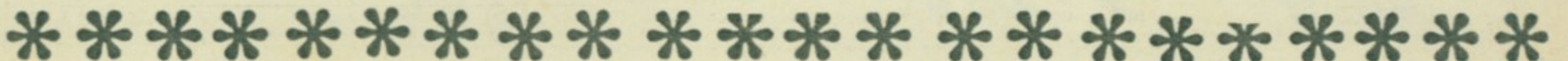
Али, ко ће да пише животопис једног великог човека на основу морнарских прича? Његови непријатељи — а ко их нема? — злуродо су наводили неке реченице, загоњетне заиста, са разгледнице упућене мадмоазел Писон, осме године његовог великог странствовања. „И тако, подигли су ми споменик. Све је пропало. Никад се више нећу

вратити. Аделина, остварио сам твој сан о слави али по коју цену?“

Било овако или онако, чињеница је да све до 1913. године нико није могао да каже шта се догодило с великим путником. Грађани Тушага тврде да је умро од недостатка кисеоника за време успињања на Еверест. Међутим, у „Успоменама о старом Марсељу“ које је 1913. године објавио полицијски комесар Пижол, налази се и оваква белешка: „Двадесети јул 1910. године, четвртак. Данас је умро од срчане капи Албер, берберин из кварта Вје Пор, који ме је шишао пуних двадесет година. Нашао сам јадника на његовој бедној мансарди чији прозори гледају на луку. Крај њега је било писмо чији ми је смисао, признајем, остао нејасан“.

„Драги господине Албере, — писало је у њему. — Добила сам вашу последњу разгледницу из Рио де Жанеира за коју вам захваљујем. Можете ми и даље писати али треба да знате да се ја већ двадесет година зovem мадам Аделина Пишардон, јер сам се везала законским браком с Пишардоном Маријусом, познатим берберинем, коме сам подарила већ седморо деце. Према томе изволите сматрати вашу брачну понуду учињену мени другог фебруара 1885. године као неостојећу и без последица. Хтела сам о томе да вас још давно обавестим, али је господин Пишардон био против тога јер прво, ужива да чита ваше разгледнице, а друго, захваљујући вашој пажњи, сакупио је досад приличну збирку марака. Ипак, морам са жаљењем саопштити, да у њој недостаје ружичаста марка Мадагаскара од 50 сантима због чега ми он пребацује и то ми трује живот. Уверена сам да то нисте намерно учинили да бисте њега мучили, као што он мисли, већ да је то обична заборавност с ваше стране. Стога вас молим да одмах исправите тај пропуст“. И потпис: „Вечно ваша Аделина Пишардон“, потпис који своди вечност и њене праве границе.

Р. Гарн

КАПЕТАН Кејт

"ПЕСМА ВЕТРА" ПРОБИМА СЕ КРОЗ ЗАМКУ ШТО СУ ЈОЈ ПОСТАВИЛИ РЕЧНИ ПИРАТИ. ИПАК, НЕКОЛИЦИНА ЊИХ УСПЕЛА ЈЕ ДА СЕ УЗВЕРЕ НА ПАЛУБУ...

КАМ-СУНЕ!

КАДА ЈЕ НАЈБЛИЖИ ОД ЊИХ КРЕНУО НА КЕЈТ, ОНА ЈЕ БАЦИЛА ТЕШКУ ЛАМПУ...

... А МЕТАК ЈЕ САЧУВАЛА ЗА ГУСАРА КОЈИ ЈЕ ДРЖАО ДЕЧАКА.

КЕЈТ, ОЧИСТИЛИ СМО ПАЛУБУ ОД НАПАДАЧА! КАКО...

СВЕ ЈЕ У РЕДУ, ПРИЈАТЕЉУ! САМО, ОВО НИЈЕ БИО ОБИЧАН ГУСАРСКИ НАПАД! ПОКУШАЛИ СУ ДА ОТМУ КАМА!

СУТРАДАН У ВАМПОИ...

СТРАНИ БРОДОВИ НЕ СМЕЈУ ДАЉЕ УЗ РЕКУ. ТАКАВ ЈЕ ПРОПИС И...

КАПЕТАНЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ!

БРОД ДРЕЈКА КАТЛЕРА! НАПУСТИО ЈЕ МАКАО ЗНАТНО ПРЕ НАС. ЗАШТО БИ СТИГАО ПОСЛЕ НАС СЕМ...

... СЕМ АКО УЗ ПУТ НИЈЕ ИМАО КАКВОГ ПОСЛА С РЕЧНИМ ПИРАТИМА!

МЕДВЕД

НА СМУЧКАМА

„Да су му дозволили да учествује на Зимским олимпијским играма у Греноблу „Јуки“ би свакако однео неку награду, макар незваничну. Ја бих предложио да се за „Јукија“ и њему сличне смучаре уведе награда за неспретност, на пример, или симпатичност“ — каже чувар овог радозналост тибетанског медведа из француског зимског одмаралишта Ла Плањ.

* Природа * * * * *

КЕНГУРЧЕ СИРОЧЕ

Под стручним надзором четворогодишње Фајоне Вестбрук кенгурче-сироче три пута дневно пије, гутљај по гутљај, своје млеко.

Кенгурче ипак није сасвим само на свету: оно има још два брата близнака. Сва тројицу ловци су извадили из торбе на трбуху једне убијене кенгурице. Сирочићи сада имају по три месеца. Стари дебели вунени џемпери у којима проводе ноћ и већи део дана топли су, додуше, али ни издалека удобни као „скут“ изгубљене мајке.

Мала Фајона предано се стара о њима. Поред млека они већ једу хлеб и воће и брзо напредују. Кад довољно ојачају и кад им дадиља више не буде потребна, придружиће се групи од девет кенгура које у свом врту чува Ајрин Ајвз, сусетка мале Фајоне.

»О, СОЛЕ МИИИИО...!«

ГРУ-ГРУ, УАПА И И ЧОВЕК-МАЈМУН ИЗ ГИЈАНЕ

ГРУ-ГРУ ЈЕ ЗНАЧАЈНО ПОГЛЕДАО
ЧАПУ И ХРАБРО ЗАКОРАЧИО У
ЧЕСТАР ИЗА КОЈЕГ СЕ ЧУО ЖУ-
БОР РЕКЕ.

МУКЛО ДОВОБАЊЕ И ДАЉЕ ЈЕ
ОДЈЕКИВАЛО ЏУНГЛОМ А МАЛОМ
ГРУ-ГРУУ СЕ ЧИНИЛО ДА И ЊЕГОВО
СРЦЕ УДАРА ИСТИМ РИТМОМ.

ВЕЛИКИ МАЈМУН ЈЕ НАЈЕДНОМ
ЗАСТАО НАЌУЛИВШИ УШИ. ХТЕО
ЈЕ ДА ВИДИ КОГА ТО НЕ ПЛАШИ
ЊЕГОВО ДОВОБАЊЕ.

ХИЉАДУ МУ
МИЛИОНА
НЕПТУ-
НА...

АЛИ, КАПЕТАН НИЈЕ МОГАО
ДА НАСТАВИ. РЕЧИ СУ МУ ЗА-
МРЛЕ У ГРЛУ...

У ОЧИМА СВОЈИХ ПРАТИЛАЦА
УГЛЕДАО ЈЕ ПАНИЧАН СТРАХ.

УБОЈНИ ПОКЛИЧ МАЈМУНА ОДЈЕКНУО ЈЕ КРОЗ
ЧИТАВУ ШУМУ ИЗАЗИВАЈУЋИ УЖАС КОД
ЊЕНИХ СТАНОВНИКА...

ЏАК ЈЕ И ОДВАЖНИ
ЧАПА ОСЕТИО
ЖМАРЦЕ НИЗ
КИЧМУ! ШТА СЕ
ТО ДОГАЂА?

ЗАМО СЕ ГРУ-ГРУ НИЈЕ
УПЛАШИО...

А ОНДА ЈЕ НАСТУПИО ТРЕНУТАК ПОТПУ-
НЕ ТИШИНЕ КАО ДА ЈЕ ЗАМРЛА ЦЕЛА
ЏУНГЛА: ОД НАЈСИТНИЈЕГ ИНСЕКТА
ДО ХИЉАДУГОДИШЊЕГ ДРВЕЌА. ГРУ-
ГРУ ЈЕ ИШАО ПРЕМА МАЛОЈ ЧИСТИ-
НИ, ОЧЕКУЈУЋИ НАПАД...

ЏЗЕНАДА СЕ ЗЕЛЕНО МОРЕ ЛИШЌА
УСТАЛАСАЛО... И МАЈМУН
ЈЕ СКОЧИО...

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЗА АПЕТИТ

Власник једног миланског ресторана на оригиналан начин буди апетит својим гостима. У великој витрини постављеној на најупадљивијем месту изложено је „ручак из 2000. године“. Тај ручак будућности састоји се од 13 различито обојених пилула. Једна је предјело, друга месо, трећа додатак уз месо, четврта вино и тако даље све до дванаесте која је хемијски синтетизирана кафа. Тринаесту пилулу, која је златне боје, гости 2000. године даће келнеру као напојницу. Кад гости виде шта их у не тако далекој будућности чека, с повећаним апетитом навале на шницле и разна печења.

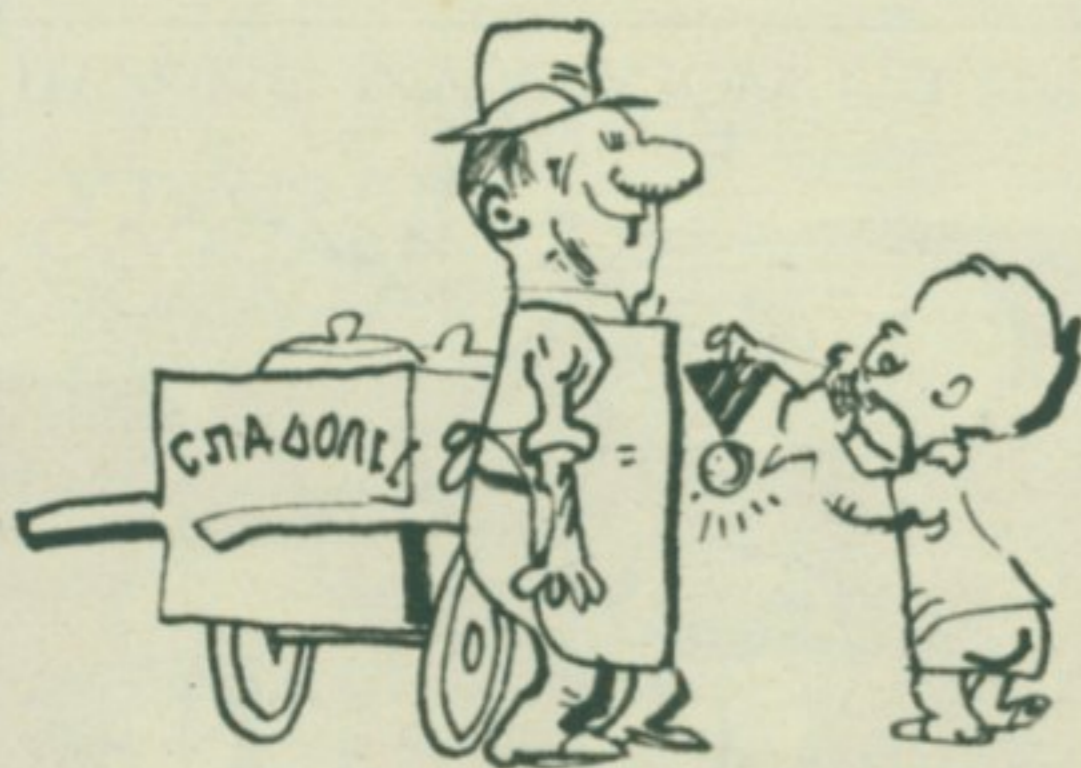
РАДОЗНАЛОСТ

Недавно је дирекција зоолошког врта у Хамбургу била принуђена да исплати посетиоцима позамашну своту као одштету за ствари које су им запленили мајмуни. Лављи део одштете „појеле“ су наочари јер оне за мајмуне представљају највећу привлачност. Најчешће их краду у тренутку када се посетилац нагне према решеткама кавеза о које је окачена таблица са „опоменом“: Пажња! Ризикујете да останете без наочара“.

ОРДЕН ОСМЕХА

У Пољској је недавно установљен необичан орден — орден осмеха. Орден ће бити додељиван људима који својим радом буду изазивали срећне осмехе на дечјим лицима. Пољска телевизија и популарни лист „Курир пољски“ објавили су конкурс за пројект ордена. Од 44 хиљаде приспелих радова изабран је пројект Еве Храбак, девојке из Глухолазова.

НОСТАЛГИЈА

Својим криком дечак је, узбудио читаву кућу:

- Мама, Каракот се вратио!
- Престани да фантазираш.
- Али, то је истина... ево га!

Једног јесењег дана 1965. године Каракота су из Октобарског преселили у Уфу. Мачку се, по свој прилици, у новом граду и новом стану нешто није свиђало и после недељу дана једноставно је нестао.

После двадесет месеци, крајем јуна 1967. године, мачак се појавио у Октобарском. Тамо где је некад била мала стара кућа стајала је нова петоспратница. Али, прекопута ње биле су старе, мачку познате зграде. И у једној од њих четвороноги маратонски путник нашао је своју стару господарицу, Лиду Орлову.

За 20 месеци пешачења Каракот је превалио око 220 километара, колико износи растојање између Уфе и Октобарског. Његово родно место мора да га је привлачило као магнет.

Кажу да су мачке много више везане за кућу него за људе. И често се враћају у дом у којем су одрасле.

Прича се да се један мачак вратио у Уфу чак из Чељабинска на Уралу. Ишао је два месеца и превалио, путујући преко планина и степа, око 450 километара. На свом путу морао је да савлада неколико великих река.

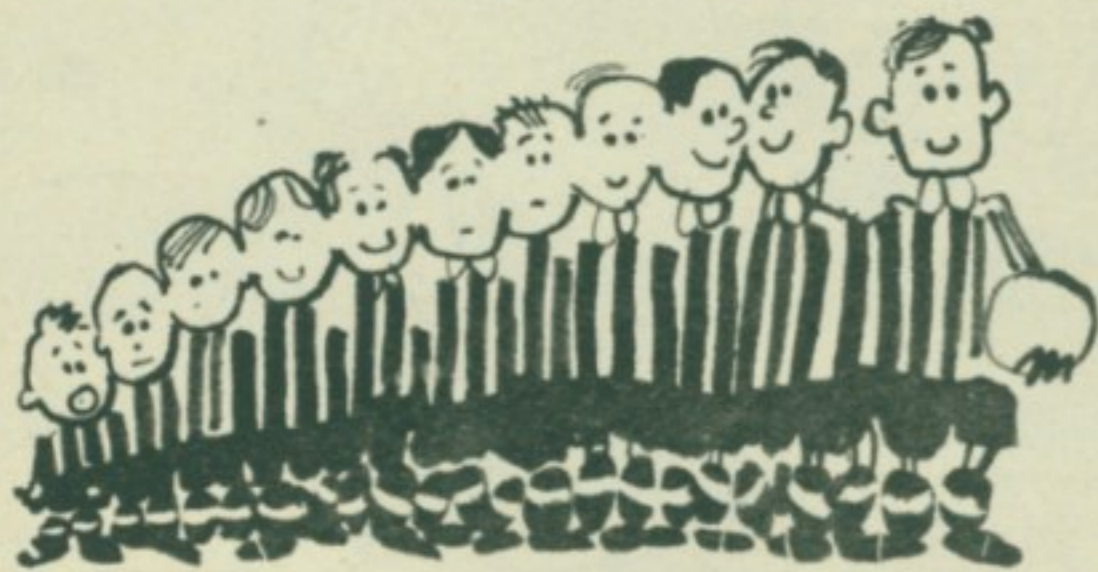
ДОБРА КУХИЊА

Велики ресторан у Руану поносан је на једног од својих абонената. Његовој верности гостионици заиста нема равне. Реч је о једном Руанцу који сада има 95 година. У овом ресторану он ручава за истим столом још од 1889. године!

ПОРОДИЧНИ ТИМ

У пољском граду Бидгошћу одиграна је фудбалска утакмица какву не познаје историја спорта. Тиму месних новинара супротставило се једанаесторо рођене браће Осинских, синова једног грађевинског радника. Иако су утакмицу добили новинари са 1:0, публика је за све време навијала за браћу Осински и на крају утакмице изнела их, иако побеђене, на рукама.

ЈОШ ЈЕДАН БОГ

Пољским научницима успело је да дешифрирају древне папирусе, који се већ више од сто година чувају у Берлину, и да при том открију једно ново божанство древних Египћана. На папирусу је било једно место које научници раније никако нису успели да дешифрирају, па су варшавски египтолози одлучили да реше тај историјски ребус. Испоставило се да је на папирусу био обележен храм бога Хоруса. Име овог бога до тада није било познато науци.

Тог јутра ловац Тимофеј Јегоров спремао се да оде до суседног села да купи новог пса.

— А шта ћемо с Чернишем? — запитала га је жена.

— Убићу га и крај. Остарјо је.

— Не дам, не дам да убијеш Черниша — стао је да моли Витка кад је чуо очеве речи.

— Зар ти је Черниш одједном постао терет? — гуњала је жена.

— Колико је година чувао кућу, с тобом у шуму ишао а сад хоћеш да га се отресеш?

— Добро де, задржаћемо и њега — казао је Тимофеј.

Черниш је лежао поред своје кућице њушке заривене међу шапе. Као да је осећао да му се не спрема ништа добро није чак ни додирнуо чинију с храном. Али, кад је видео да се његов господар спрема да крене у шуму пас је за тили час испразнио чинију, чак је олизао до последње мрвице.

Ловац је стао на широке смучке, приметно на раме ранац и пушку, махнуо сину руком у знак поздрава и кренуо према шуми. Черниш је јурнуо за њим али му је Тимофеј наредио да се врати. Пас је сметено гледао за њим: зашто га господар не води са собом? Витка је ухватио пса, стао да милује и прича му нешто. Али пас као да није видео свог малог пријатеља. У погледу му се појавио неки страх и почео је промукло да лаје.

Тимофеј је већ давно нестао у шуми кад се пас отео из дечакових руку и кренуо свежим трагом што су га оставиле смучке.

Сусрећ с ловокрадицом

Ловац је брзо одмичао. До села има више од десет километара и мораће да пожури ако жели да се врати кући пре мрака. Превалио је око половине пута кад се зачуо пуцањ. „У 37. зони“ — одредио је по слуху и помислио да је недавно тамо видео лосове како брсте у јасиковој шумици. Да нису ловокрадице? Тимофеј је скренуо у дубину шуме и стао да се брже отискује штаповима.

Нови пуцањ натерао га је да још више пожури и помогао му да се боље оријентише. Дишући тешко од напора, Тимофеј је избио на чистину и угледао над телом убијеног лоса човека у црној бунди с ножем у руци.

— Шта радиш то? — викнуо је ловац скидајући пушку с рамена.

Ловокрадица, изненађен на делу, окренуо се. Капа натучена на чело скривала му је очи али се његово лице Тимофеју ипак учинило познато. Па да, то је он, Пашка Лежњев. Прошле године негде у лето, Тимофеј га је ухватио у истом преступу и пријавио га милицији. Ловокрадица је био осуђен на годину дана затвора.

— Пуст, Тимофеј — мукло проговори Лежњев. — Нисам знао да је и овај део шуме у твојој надлежности.

— Па да се само преселиш у други крај? — подсмешљиво му одговори ловац. — Не, ни ово није моја зона.

Пре но што је ловац довршио реченицу крај уха му је прозвиздао нож и забо се у бор иза његових леђа.

ПУЦАЊ У ШУМИ

— Ђавољи сине! — викну Тимофеј подигавши пушку у намери да га заплаши пуцњем. Али, пушка је затајила.

Ненајуњена јушка

Ловац се следно: „Заборавао сам да је напунио“ из пустог страха упао је у другу грешку. Расклопио је пушку да би је напунио. Окретно као мачка Лежњев се бацио према својој пушци која је лежала крај убијеног лоса, зграбио је и опалио и не циљајући. Метак је ловцу оборно капу с главе. Други га је погодио у ногу и Тимофеј се свалио у снег. Ловокрадица му је притрчао, ударцем чизме одбацио ловчеву пушку и одскочио уназад.

— Лепо сам те молио да ме пустиш — прошаптао је поново пунећи своју пушку. — Сам си крив, Тимофеј. Живога те сад не смем оставити. Пријавићеш ме па ћу опет у затвор. Сад ћемо се обрачунати за све: и за оно од прошле године и за ово данас.

— Лажеш, нећеш се усудити! — викну ловац. — Главу ће ти скинути због убиства!

— А ко нас је видео? Пушка би ме могла одати али нећу жалити да је бацим у реку. Збогом, Тимо-

феј, на овом свету више се нећемо видети.

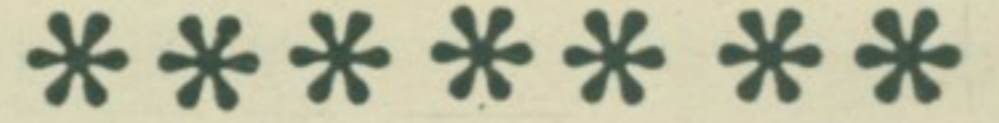
Ловокрадица је подигао пушку и... испустио је крикнвши од бола. Без шума, као вук, скочио му је на леђа Черниш који је, најзад, успео да стигне свог господара.

Последње остатке снаге уложио је у тај скок и угризао. Лежњев је пао али крзнени оковратник овчје бунде штитно му је врат и није дозвољавао псу да стегне чељусти. Покушавао је да се ослободи пса, ударао га песницама, ваљао се по снегу, али Черниш га није пуштао.

Тимофеј није одмах схватио да је спасен. Кроз главу му је чак пролетела глупа мисао: „Није ме послушао Черниш, дотрчао је за мном.“ Али, у идућем тренутку се прибрао и стао да пузи према пушци вукући рањену ногу. Није видео да је Лежњев, избезумљен од бола и страха, успео да се довуче до ножа забоденог у бор, да га шчепа и њиме удари пса. А Черниш је само још јаче стегаво чељусти. Ловокрадица је још једном замахнуо ножем али му је рука, кад је чуо ловчев крик, застала у ваздух: „Удариш ли пса — убићу те.“ Окренуо се и видео да Тимофеј циља у њега.

Чувши господарев глас Черниш му је притрчао. Из распорене Чернишеве слабине капала је крв.

— Трчи, Чернише, у Берјозовку

— проговорно је ловац. — Шта чекаш, трчи.

Черниш га је погледао погледом кривца. Опет нешто што он не разумуе. Зашто га његов господар тера? Зашто му не дозволи да остане поред њега и да га чува?

— Трчи, Чернише, и доведи људе. — Тимофеј је погледао пса. — И опрости мени, будали.

И Черниш је потрчао према селу. Оба човека, лежећи на снегу, пратила су га погледом. Један је у њему гледао спас, други — пропаст.

Дујо чекање

Тимофеј је наредио Лежњеву да баци нож и удаљи се од пушке и овај се повиновао. Севши на труп убијеног лоса ловокрадица је плачним гласом стао да моли ловца да га пусти уверавајући га како није имао, намеру да га убије већ само застраши. Тимофеј се удобније сместио на снег, скинуо с рамена ранац и ставио га под бок. Али осећао је крв како истиче из њега. Чизма му је била пуна крви и на мразу је постала тврда као челик. Пред очима су му играли шарени колотови и само захваљујући снази воље успевао је да остане при свести. Ловокрадица је седео без и најмањег покрета и нетремице је гледао ловца. Био је уверен да Тимофеј неће дуго издржати.

Време је протицало и у души је почео да му се увлачи страх: „Да ли ће пас стићи до села? Да ли ће људи поћи за њим? „Опет суђење и затвор, а за покушај убиства неће се извући само са једном годином. Није то бесправан лов! О томе да је за све што се догодило сам крив — Лежњев није мислио. Страсно је желео да се баци на човека који је лежао и крварно на снегу и који му се два пута испречио на путу и да га удара, удара све док у овом има живота. Није могао више да издржи и скочио је. Дочекао га је пуцањ.

Кад се Тимофеј освестио угледао је женино уморно лице и људе у белим мантилима. Казали су му да је изгубио много крви. Већ је добио трансфузију и сада ће све бити добро. Али, он је мислио о нечем другом:

— Наталија, — шапнуо је испуцалим уснама — шта је с Чернишем?

— Довукао се до Берјозовке. Видела су га деца и позвала одрасле. А они су санкама, по његовом трагу, пошли у шуму. Нашли су те онесвесног и донели у болницу. На два корака од тебе преврљао се Лежњев. И он је у болници.

— Не питам те за Лежњева — прекинуо је Тимофеј жену — већ за Черниша. Шта је с њим?

— Наталија је одвратила главу од њега и заплакала. Разумео је.

СПОРТСКИ КАЛЕИДОСКОП

Фудбал је несумњиво спорт бр. 1 у Европи. Тридесет и три европске земље имају укупно 10,968.740 регистрованих фудбалера. У Купу нација учествовала је 1966/7. године 31 земља (нису учествовали само Исланд и Малта) а у Јуниорском купу — 24 нације. У тој сезони одигране су 442 званичне интернационалне међуклупске утакмице уз учешће 192 екипе. Да додамо томе и 288 међудржавних утакмица (А, Б,

млади, аматери и јуниори). Највише регистрованих фудбалера има Совјетски Савез — 3, 820.000. Затим долазе Западна Немачка — 2,345.795 фудбалера; Енглеска — 750.000 и Француска — 517.468. На зачељу су Исланд са 2400 и Малта са 2000 регистрованих фудбалера.

Број гледалаца на трибинама био је свуда импозантан. Да узмемо само неколико цифара. Куп нација посматрало је 2,790.000 гледалаца

што значи да је просечно на сваком од 90 сусрета било 31.000. Куп шампиона пратило је 1,808,180 гледалаца 65 сусрета просечно са по 27.972 гледалаца; Куп победника купова 1,213,346 (61 сусрет са по 20.186 гледалаца) и Куп сајамских градова 1,487.080 (94 сусрета просечно са по 15.820 гледалаца).

А колико је тек њих, удобно заваљених у своје фотеље, пратило телевизијске преносе утакмица.

У Сент-Етијену, у Француској, фудбал је веома популаран. Није ни чудо јер је клуб „Сент-Етијен“ из Сент-Етијена првак Француске у фудбалу. Да буде све у „тону“ 7500 ученика основних школа добили су ове године на завршном писменом испиту следећи задатак:

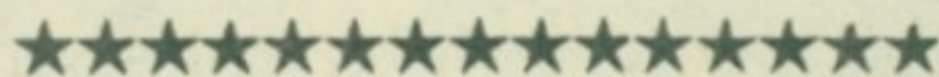
Четворица навијача, који живе у граду Руану, желе да присуствују међународној фудбалској утакмици која се одржава у Сент-Етијену с почетком у 14 часова. Намеравају да тамо путују аутомобилом. Растојање између ова два града износи 84 километра. Путоваће просечном брзином 70 километара на час. Поред тога, они сматрају да ће им бити потребно 45 минута да паркирају кола, да купе улазнице и да стигну до својих места на трибини.

У колико часова ова четворица навијача треба да пођу из Руана?

Најмлађи фудбалски „навијач“ на свету неоспорно је Еди Хартфорд. Он се родио на стадиону енглеског клуба „Сток Сити“, када су домаћи играли против „Арсенала“. Еди је

добрио на поклон лопту са аутограмима свих 22 играча на утакмици, а менаџер клуба је изјавио: „Еди ће бити покровитељ нашег клуба и његов доживотни почасни члан“.

Надреалистички сликар Језус Фуртес намерава да уједини своје сликарске способности са својим новим хобијем — рагбијем. Недавно је изјавио новинарима:

„Ако је Салвадор Дали могао да слика помоћу хитаца из старинског оружја, зашто ја не бих сликао помоћу овалне лопте за рагби?“

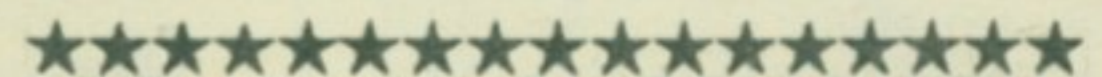

Секретар фудбалског клуба „Јувентуса“ из Торина морао је да телефонира редакцији спортског листа Л'Екип у Паризу да би дознао с ким ће се његова екипа састати у такмичењу за Куп сајамских градова. Извлачење је било у Копенхагену, у Данској, а у то време у Италији ниједан лист није изишао из штампе — због штрајка.

Савезна Република Немачка одлучила је да пусти у оптицај 10 милиона комада кованог сребрног новца од по 10 марака. Израда новчића коштаће немачку државу 3 марке, а остатак ће се употребити за изградњу објеката за летње олимпијске игре које ће се одржати у Минхену 1972. године.

Маџи, фудбалер италијанског клуба Бреша може да се похвали са два рекорда. У игри против Каљарија он је постигао водећи гол у 18. секунди. Тешко да ће неко моћи да туче овај његов рекорд. Али шта тек да кажемо о његовом другом рекорду: у 38-ом секунду игре против Мантове дао је ауто-гол!

У бразилском граду Арамбу постоји јединствен хотел. У овом „фудбалском“ хотелу, како га називају, постеље су у облику врата, гости се буде на звиждук пиштаљке, а ручак траје тачно 90 минута. У хотелу постоји салон „Светски куп“ пун трофеја који подсе-

Многи нису ни запазили један оглас који се појавио у првом броју спортског листа Екипа изишлом после окончања штрајка у Француској. У рубрици „Служба“ могло се прочитати: „Француски фудбалер, професионалац, који тренутно игра у иностранству, желео би да се повеже са једним француским професионалним клубом. Писати...“

Спортски новинари кажу у шали да ће сличних огласа бити све више и да би требало да листови отворе сталну рубрику која би се звала „Нуди се фудбалер“.

ћају на победе Бразилаца 1958. и 1962. године. У свим собама налазе се фотографије чувених домаћих фудбалера, а постоје и два посебна салона — „Пеле“ и „Гаринча“. Постоји и сала „1970“ за случај да Бразилци успеју да освоје и тај куп...

ОТМИЦА

Почетком лета 1942. група младих комуниста и скојеваца из Земуна упала је у по бела дана у болницу и из руку гестаповца истргла своју другарицу коју су, док је лечена од последица страховитог мучења у затвору, чувала два стражара.

Дан је посете болесницима. Свет журн према болници код земунског парка. Групице посетилаца с поклонима у рукама окупиле су се пред болничком капијом. Чекају да се отвори. Међу њима су и млади комунисти и скојевици. Дошли су појединачно, сваки својим путем, и стоје измешани с осталима у маси као да се између себе и не познају. Али када се капија буде отворила и свет нагне унутра, свако из те групе зна шта ваља чинити. Задатак је разрађен до танчина.

Смела замисао

У болници је лежала Милка Бобинац коју су агенти гестапоа после хапшења толико претукли да јој је живот висно о концу. Агенти нису желели да умре пре него што је новим мучењем и батинама не приморају да ода илегалце с којима је сарађивала у Земуну. Изнемогу и премлаћену, одвели су је у болницу да јој залече ране да би је поново вратили у затвор и наставили мучење.

Када су је довели у болничко двориште, из управе болнице су, сазнавши о каквом је болеснику реч, одговорили да за такве нема постеља и да ће је сместити у купатило. Пратиоци су је однели у болничко купатило и положили на бетонску плочу. Нешто касније је стигао агент Ракић, који је саслушавао Милку и затражио од Управе засебну собу. Увијену у чаршаву и бурове облоге, болничари су је пренели у засебну собу. Одређена су и два стражара да је чувају.

Све те појединости сазнали су земунски чланови Партије и Скоја и решили да је по сваку цену, док лежи у болници, отму из руку гестапоа. Најпре је требало успоставити везу са Милком како би она, кад њени другови упадну у болницу, била спремна за бекство. Успостављање везе није им задао много тешкоћа. Милкина сестра и бака добиле су одобрење да је посећују у болници и носе јој храну. Много тежи проблем био је: како упасти у болницу. Неко је предложио да се прикраву ноћу.

— Не, нић ћемо у по бела дана — прекратно је разговор Стеван Дукчић (народни херој) — и образложи своју замисао: — Чланови ударне групе помешаће се са људима који долазе у посету болесницима. Ко у таквој прилици може запазити илегалца? То је најмање опасно. А ја ћу се побринути за бицикл којим ћемо Милку пребацити до неког илегалног стана. Преостаје нам још да нађемо најпогоднији стан.

— Ништа погодније од мог собичка у Карамартиној улици — рекао је Сава Михаић.

Пошто су утачене и све друге појединости одређени су чланови ударне групе.

Сусрећ с илегалцем

Док су се посетници, међу њима и чланови ударне групе, тискали

око капије, Милка је бирала тренутак да завара стражаре и сиђе у приземље. Журила је да то обави пре него што се отвори капија, и ходници испуне посетиоцима. Стражари су за тренутак нестали. Милка је проценила да су отишли у собу болничког особља. С муком се дигла с постеље и закорачила ка вратима. Вид јој се мрачио од болова. Прикупља снаге и отвара врата. Ходник је био празан. Придржавајући се за зид корача низ степенице. Застане за тренутак и послушне. Нико је не зове. Из околних соба излазе лакши болесници. Журе у сусрет својима. Сада јој је мало лакше. Није више тако упаљива. Грчећи се од бола стиже до стаклених врата у приземљу. Снага је издаје. Осећа да ће се стропоштати. Прилази довратку да се ослони.

Кроз прозорско окно посматра посетиоце. Никога не познаје. Али то је не збуњује. Верује речима поруке коју је донела њена сестра: „Другови ће доћи. Они те познају. Изиђи из собе да им олакшаш посао“.

Посетиоци нагнуше на врата. Пролазе поред Милке готово трчећи уз степенице. Један младић застале и ухвати је за руку.

— Како си, сестро? — упита је.

— Видиш! — одговори Милка.

— Да прошећемо — рече младић и поче да је огрће мантилом да јој тобож не би било хладно, а у ствари да би прикрио пругасту болесничку одећу.

— Морамо одмах напоље — шапну јој илегалца. — Чувар капије се некуд „изгубио“.

— Једва се држим на ногама.

Илегалца јој помаже да крене. Некако су се искрали на улицу. Тамо их је чекао бициклиста. Около је било неколико младића. Спремни су да, у случају опасности, ступе у акцију. Ако устреба и ватреним оружјем скривеним у џеповима.

Младић подиже Милку на метал-

ну шипку бицикла. Бициклиста се одваја од ивице тротоара.

Варка на раскрсници

На стотинак метара од болничке капије Милка се онесвестила и умало није пала с бицикла. Бициклиста ју је чврсто обгрлио једном руком, док другом управља. И тек што је отклонио опасност, нова незгода: са Милкиних леђа склизнуо је мантил. Болесничка одећа привукла је пажњу пролазника. Бициклиста из све снаге окреће педала.

— Још мало — говори Милки — прибери снагу и држи се за управљач.

Милка се само овлаш могла придржавати десном руком. Леву су јој агенти ишчашили и њоме се није могла служити.

Наступио је најкритичнији тренутак. Стигли су на раскрсницу. Саобраћајца је стајао на свом месту. Било је готово сигурно да ће му болесничка одећа пасти за око. Да се то не би догодило ступили су у дејство остали чланови групе ударне групе. Њих неколико прилази саобраћајцу. Бучно, младалачки, питају за неку улицу, забачену и мало познату. Један се одмах, не чекајући одговор, уплиће рекавши:

— Мислим да је тамо — показивао је на зараван према Сави да би одвукао саобраћајчев поглед од бицикла који је требало да пресеке раскрсницу.

— Не сећам се те улице — замишљено ће саобраћајац. — Сачекајте да погледам план.

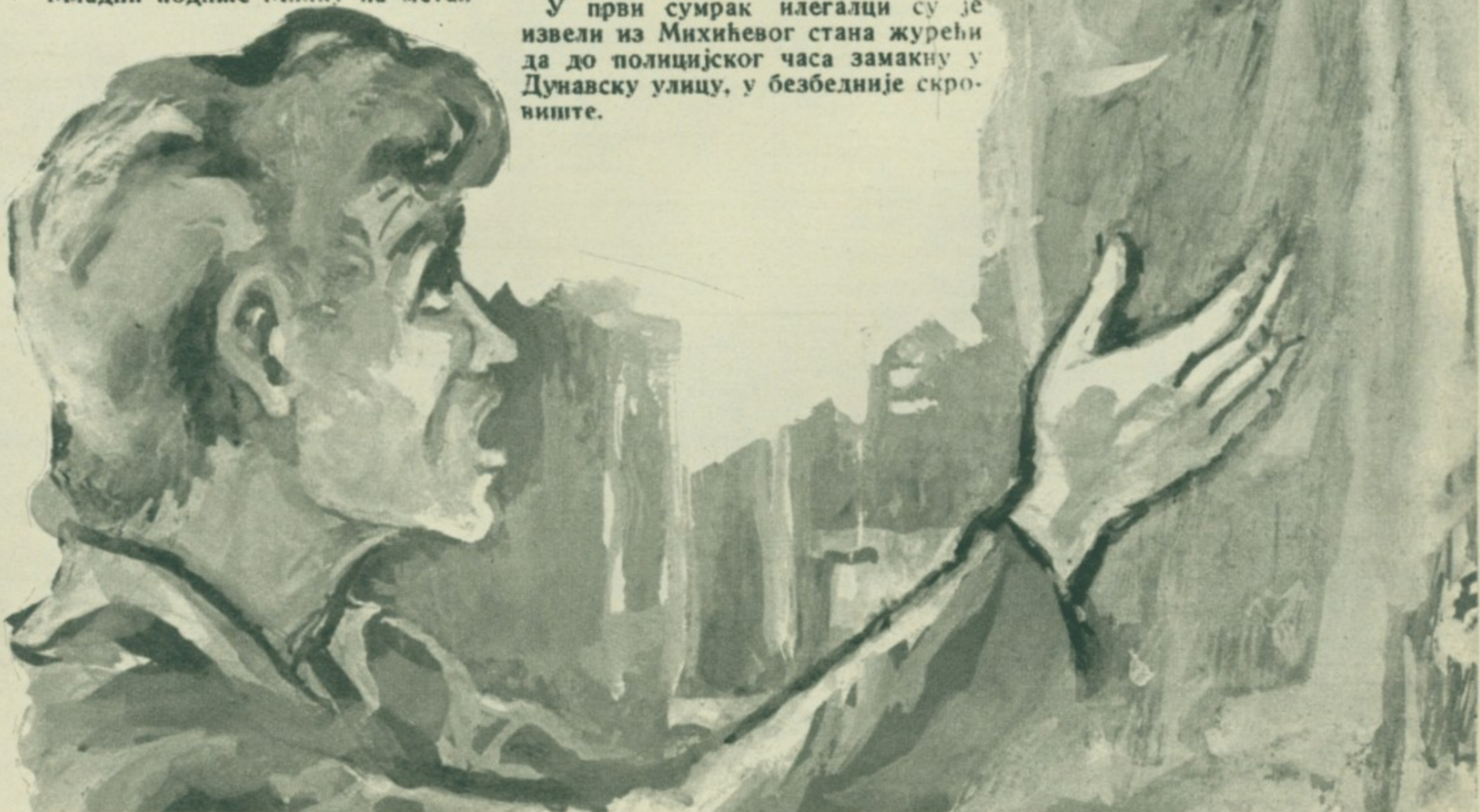
Док је наднесен над план тражио улицу, бицикл је пројуррио иза њега скрећући у Карамартину улицу.

Саобраћајац је убрзо пронашао улицу коју су тражили младићи и тек што су они одмакли, на раскрсницу је стигао полицијски аутомобил. Изишао је официр и наредио саобраћајцу да припази да се каквим колима не превезе једна жена одевена у болесничку рубљу.

Заустављао је сва возила. Завиривао унутра. Агенти су се растрчали по свим деловима града. Легитимисали пролазнике. Али Милку нису успели пронаћи. Од беса агенти су викали да стражаре треба обесити.

Милка је у Михаићевом стану добила скромну преобуку. Марамом је повезала главу и лице да би сакрила огреботине и ране. Није стигла ни да честито предахне. Одмах је морала даље, у сигурније скровиште.

У први сумрак илегалци су је извели из Михаићевог стана журећи да до полицијског часа замакну у Дунавску улицу, у безбедније скровиште.

ДРАГАН ЛАКОВИЋ

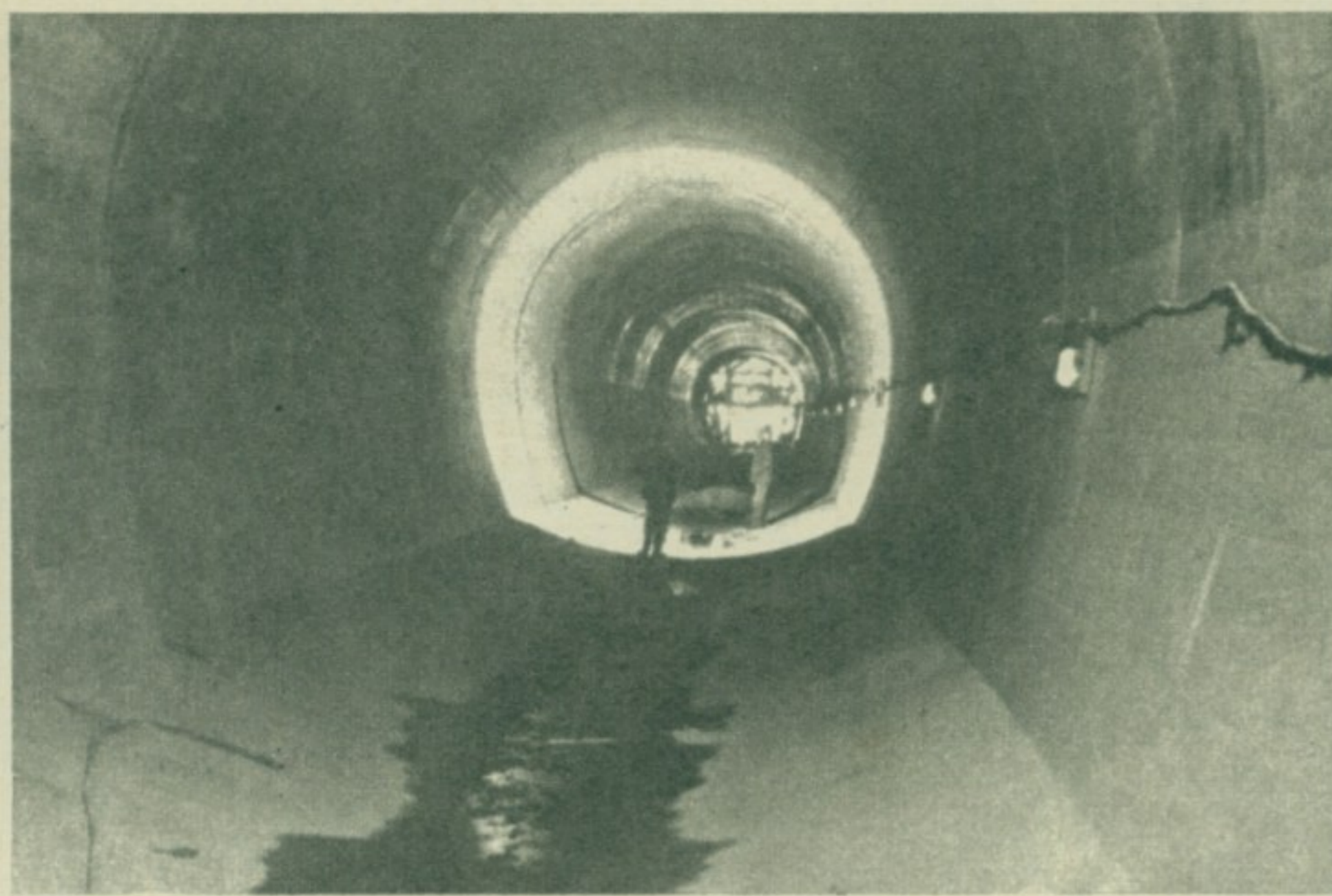
ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

НАЈВЕЋИ КАНАЛ ЗАПАДНЕ ЕВРОПЕ

У јужној Француској почела је 1964. године изградња највећег канала у западној Европи. Прва етапа изградње канала биће завршена 1969. године и коштаће око сто милијарди старих динара. Кроз широка корита под отвореним небом и простране подземне тунеле потећи ће, у дужини од 50 километара, обиље воде. Следеће две етапе овог гигантског грађевинског подухвата биће од 1970. до 1974. и од 1975. до 1980. године.

Укупна дужина канала износиће 213 километара. Када буде завршен канал ће омогућити наводњавање 66.000 хектара земље и снабдевање водом градове Екс, Марсељ, Тулон као и 116 општина јужног подручја Француске. У изградњу канала инвестираће се, све до 1980, по 20 милијарди старих динара годишње, а благодети снабдевања водом осетиће милиони Француза.

ЛЕТЕ ЖДРАЛОВИ

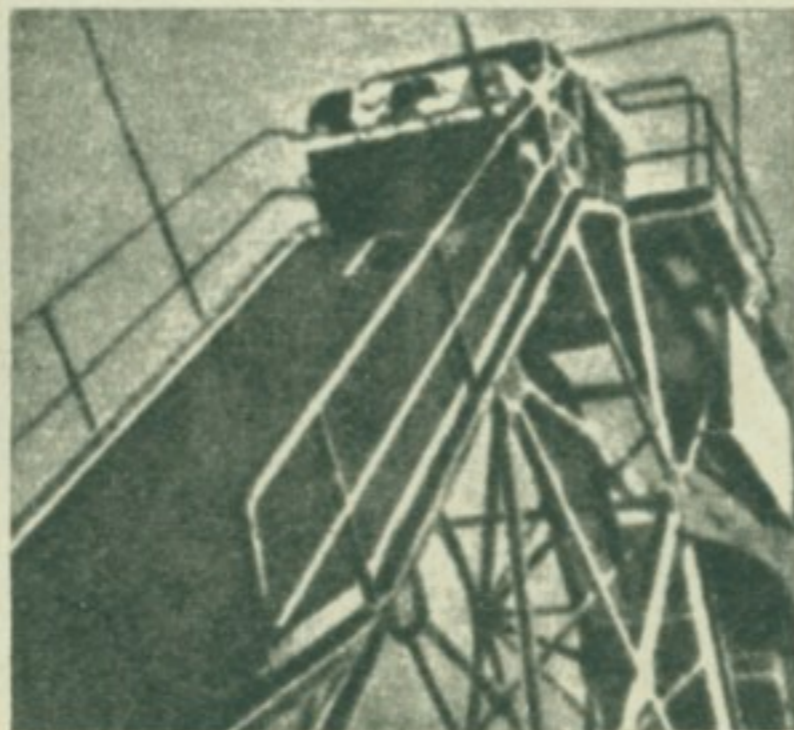
Сваке године у Келну, у Савезној Републици Немачкој, један био лог чека телефонски позив из Португалије. Цео разговор састоји се од једне једине реченице: „Ждралови су полетели“. То значи, да је више од 25.000 ждралова полетело на своја летња гнездишта у Шведску, Финску и Пољску.

Њихова претходница од 8.000

ждралова приморала је у марту западнонемачку „Луфтвафе“ да смањи летове до минимума. Године 1965. регистровано је 80 судара авиона с овим птицама и том приликом су два авиона претрпела хаварије. Откако се прати њихов лет, авиони успешније избегавају сударе с птицама.

ТЕРЕТЊАК НА УЗБРДИЦИ

Нови теретни аутомобил марке „остин ципси“, чија је носивост једна тона, намењен је стрмим теренима. За време пробне вожње аутомобил је лако савладао нагиб од 45 степени. Аутомобил су конструисали енглески стручњаци.

ГОЛИЈАТИ САВРЕМЕНЕ ТЕХНИКЕ

Оријашким апетитима савремене индустријске цивилизације нема граница. Никада јој ништа није до вољно велико, тешко, дугачко. Додуше, јучерашњи цинови данас су већ па туљци.

Узмимо димњаке за пример. Француска електрична централа у Пешервилу, која је недавно изградила димњак висок 220 метара са пречником од 22 метра, изазвала је дивљење стручњака. Али, већ стижу гласови да се у Пенсилванији, у Сједињеним Америчким Државама, граде два димњака висока по 300 метара док ће један димњак у Вирџинији достићи висину од 360 метара.

И обични транспортни железнички вагони постају голијати. Пре 25 година највећи вагони нису имали носивост већу од 40 тона. У Сједињеним Државама и Немачкој већ данас постоје многи вагони за транспорт руде чија је носивост 70 до 100 тона. Али ни то није рекорд. У Великој Британији и Америци по чели су да граде вагоне носивости 145 до 200 тона. Читав брод у једном вагону! Наравно, за композицију састављену од оваквих вагона потребно је најмање пет локомотива.

Оријашке јапанске високе пећи у Фукајама светски су рекордери у овој области. Неке од њих имају

користан капацитет од 2.620 кубних метара и могу да произведу 5.800 тона гвозденог лива дневно. Већ се гради једна висока пећ чији ће капацитет бити 3.000 кубних метара.

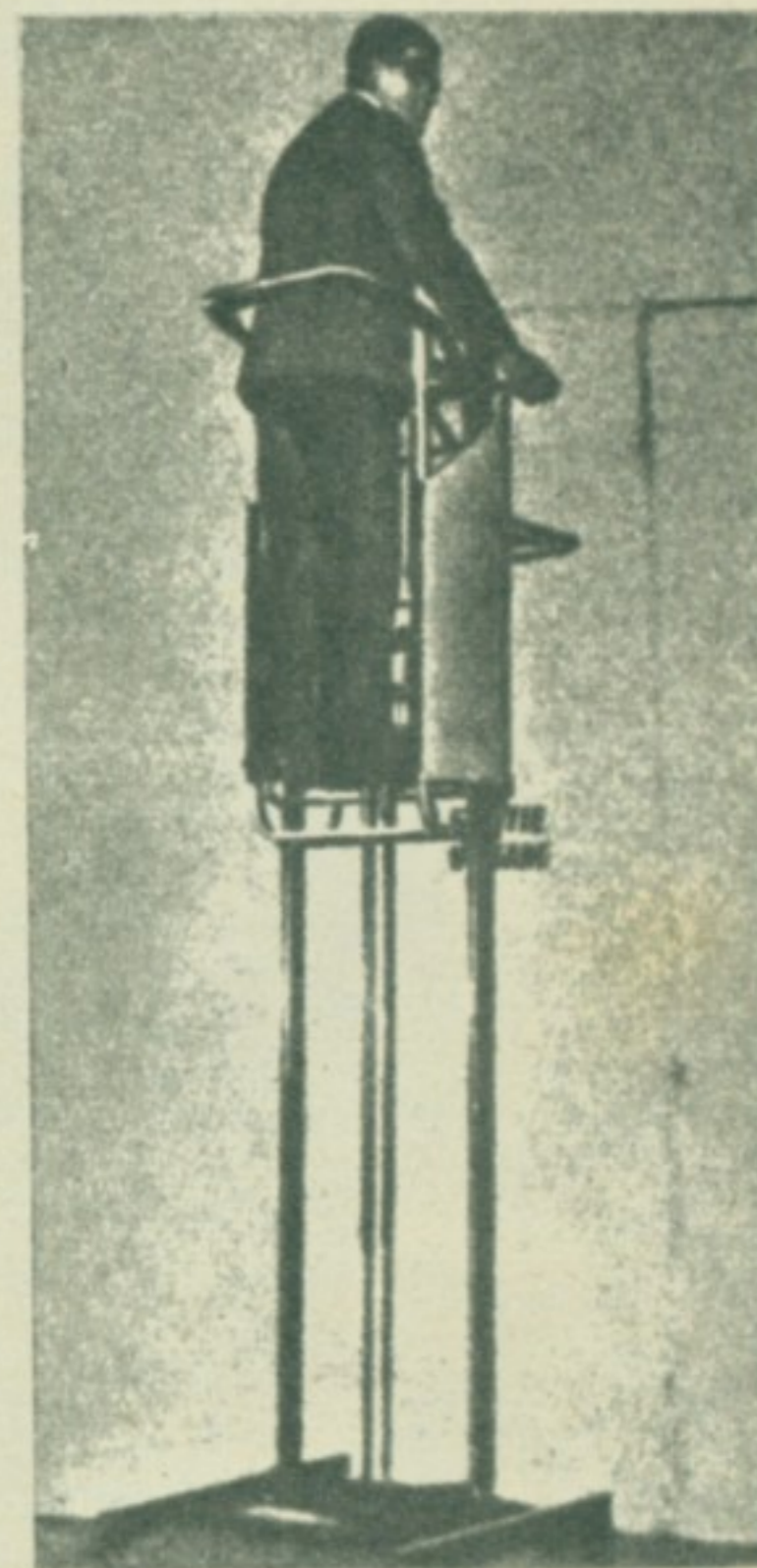
Највеће цеви за транспорт природног гаса које пролазе са обале Црног мора имају у пречнику 1,22 метар. Немци већ граде цеви пречника 1,40 метара а у Совјетском Савезу наговештавају циновске гасоводе чији су пречници 2,40 метра!

Највећи савремени турбоалтернатори за производњу електричне струје имају 600.000 киловата али совјетски техничари граде још веће. Они ће имати 800.000 киловата! У оптичкој лабораторији Центра за истраживање у Тулузи постоји циновски електронски микроскоп од 1.500.000 волти али се већ гради голијат који ће имати 3.500.000 волти. Он ће имати шест магнетских сочива пречника 960 милиметара. Свако од ових сочива биће тешко 3.200 килограма а укупна тежина микроскопа износиће двадесет тона.

Најзад највећи бродови за транспорт нафте од пре 15 година нису имали више од 40.000 тона. Пред крај прошле године постојало је на свету 57 бродова са више од 100.000 тона а у градњи је шест бродова од по 312.000 као и 13 бродова од по 240.000 тона. Пројектован је и један брод од 500.000 тона који ће бити дуг 558 метара.

МИНИ-ЛИФТ

Овај лифт, који се може преносити с места на место, намењен је зидарима, монтерима, фарбарима. Притиском на педале, као при вожњи бициклом, радник се може подићи до висине од три метра. По згради се мини-лифт „шета“ захваљујући точицима а у покрет се ставља помоћу две полуге. Израђен је у Француској.

ХИБРИД ЈАБУКЕ И КРУШКЕ

После вишегодишњих настојања старији научни сарадник Ђустендилског института за воћарство Б. Панов успео је да добије хибрид јабуке и крушке, а недавно и хибрид јабуке и дуње. Нове воћке потпуно су способне за живот. Плодови хибрида дуње и јабуке достижу тежину од 500 грама.

РАДИОАКТИВНИ КОБАЛТ ПРОТИВ РАКА

Недавно је у Француској конструисан громобран чија жица садржи извесну количину радиоактивног кобалта-60. Под дејством гама-зракова које излучује кобалт, ваздух око громобрана се јонизује и електрицитет лакше одлази у земљу. Нови громобран „скупља“ муње у пречнику од 200 метара.

НЕПИСМЕНИ ФАЛСИФИКАТОРИ

Приликом археолошких ископавања вршених прошле године у Варшавском војводству, нађено је насеље из 3. века, у њему „закопано благо“, а међу благом — фалсификован новац. Неписмени фалсификатори од пре 17 векова веома су верно копирали на новчићима портрете римских императора али, сматрајући натписе само украсним елементом, стављали су речи које нису имале никакво значење.

ДЕНИС У ОРБИТИ

ОДГОНЕТНУТА

ТАЈНА

ЧУЛА ВИДА ЛЕТЕЋИХ РИБА

Чулу вида код летећих риба природњаци се много више диве него перајима која овим рибама служе за краће летове. Показало се да оне у води нарочито добро виде удаљене предмете, док су у ваздуху „кратковиде“ и добро виде само предмете који су им близу. Међутим, летећа риба тачно одабира место где ће се загнури. Природњаци су закључили да се изван воде угао преламања зракова код роњаче рибе смањује. Амерички океанограф и природњак Едвард Бејлор са Института у Вудс Холу установио је да роњача летећих риба нема ништа слично са сочивом већ представља пирамиду са три стране. Суј станца роњаче има исти индекс преламања светлости као вода, док изван воде та троугластна пирамида игра улогу призме која чини вид прецизним и јасним.

ЧОКОЛАДА
•КЛИ КЛИ•

УЧЕСТВУЈТЕ У НАГРАДНОМ КОНКУРСУ „КЛИ — КЛИ“!

Сваки онај читалац који на адресу: „ЗВЕЧЕВО“, Славонска Пожега, (за конкурс „КЛИ — КЛИ“), пошаље своје оригиналне стихове на тему ЧОКОЛАДА „КЛИ — КЛИ“, учествоваће у наградном конкурс на коме ће бити подељено 50 колекција наших чоколада. Број стихова није ограничен!

(Сва ауторска права на награђене текстове прелазе на „ЗВЕЧЕВО“)

„Звечева“ СЛАДИ И НАГРАЂУЈЕ!

ДЕЦО! Нон-стоп наградна игра „ЗВЕЧЕВА“ још увек траје! Сва обавештења тражите у продавници у којој купујете чоколаде „ЗВЕЧЕВО“.

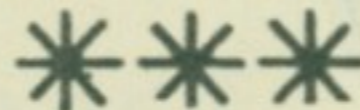
НИСАМ ОДОЛЕО

ЗЕЛЕНОЈ ГРОЗНИЦИ

Познати француски новинар Антоан Халик који је отпутовао у Колумбију да сними филмску репортажу о новооткривеним, тајним налазиштима смарагда у Пена Бланки, није одолео лепоти зеленог сјаја. Како се у последњем тренутку отргао страсти смарагдне поклепе и како је умакао из прашуме опкољене колумбијским трупама и убицама — гаримпеиросима, Халик описује у овој репортажи.

Да бих могао начинити репортажу морао сам се камуфлирати у гаримпеироса. Купио сам опрему за копање, две мазге и бисаге у чије сам двоструко дно сакрио камеру и фотографски апарат. Знао сам да се представници владе из Боготе, који су били послани у инспекцију, никада нису вратили из Пена Бланке а јединог новинара који је имао смелости да оде тамо прогутала је тама. Влада је опколила џунглу војском у намери да гаримпеиросе умори глађу. Јер, треба по сваку цену спречити пад вредности, смарагда чији монопол експлоатације држи „Банко де ла Република“ у Боготи. Држава је и власник највећег рудника смарагда на свету у Муцу. Тамо су откривени и највећи смарагди на свету. Рекорд „држи“ један камен од 1795,85 карата који вреди 1.385 милиона старих ди-

нара. У Муцу је до сада ископано смарагда у вредности од 430.000 карата.

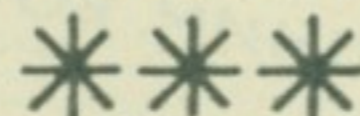

Опасност коју Пена Бланка представља за колумбијску банку очевидна је. До Пена Бланке путовао сам четири дана и пет ноћи. Камење које се бар стотину пута сурвало низ стрмине кланца на наше главе одвукло је у провалију две моје мазге заједно са материјалом које су носиле. Ишао сам са групом истраживача и кријумчара. Стигли смо исцрпљени. Пријавили смо се централном комитету догора. Некрунисани краљ Пена Бланке Хуан де Мендоза доделио нам је комад земље. Одмах смо почели да ријемо тунеле.

После десет дана трагања нисмо ништа нашли. Наша се дружина растурила. Придружио сам се групи студената који су стигли шест недеља пре мене и имали знатно боље место. Посматрао сам око себе, разговарао, кришом фотографисао, снимао. Смарагдна грозница ме није била још захватила. Упознао сам једног сељака који се са целом породицом, женом и четворо деце, преселио у Пена Бланку. Да би кренуо у потеру за зеленим благом продао је кућу, стоку, имање, напустио све. У долини зелене грознице потрошио је сав новац, изгубио и последњу искру наде. Сада је помишљао да убије себе и породицу.

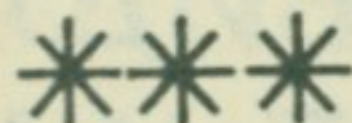

Један млади пустолов који је без гроша стигао из Венецуеле имао је срећу. Већ четвртог дана по доласку открио је камен ретке лепоте који вреди 130 милиона старих динара. Али зелена грозница га је већ шчепала у своје канџе. Није ни помишљао да напусти Пена Бланку. Копао је и рио даноноћно. Из његових очију севале су варнице које су наговештавале лудило. Желео је десетоструко већи камен!

Најсигурније је радити са великом групом. Добитак је, додуше мањи јер се дели на више делова, али је рад организованији а вероватноћа да се успе већа.

Прве редове необичне савремене бајке о Пена Бланки исписао је слушај. Поновила се прича о трагању за Елдорадом, о златној калифорнијској грозници, о јуришу на злато Клондајка и дијамантска поља Бразила.

Два брата Лопез са женама и децом живели су у долини Пена Бланки, изгубљеној у колумбијској џунгли. Сиротињска чатрља била им је кров над главом, пушка савезник против звери а оскудни повртњак једини извор хране. Дану их је жегло сунце а ноћу опкољавали дивљи вепрови.

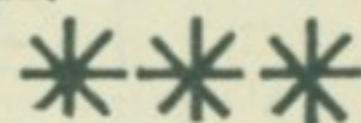
Једног дана ништа нису уловили. И тада, изненада су угледали маленог, оклопљеног татуа који се управо завлачио у своје подземно склониште. Бацили су се потрбушке за њим. Један од њих гурнуо је руку под земљу, ухватио татуа за реп и повукао га напоље. Док се животиња отимала и гребала земљу испод њених шапа излетали су крупни, блистави, зелени смарагди.

Сузе богиње, камење очаја — називају у Колумбији блиставо камење. Браћа су заборавила на татуа и покупила плен. Трчали су више сати до најближе сеоске крчме да би вином залили откриће. Рачун су платили једним зеленим камичком. Препредени гостионичар искористио је њихово незнање. За читаво богатство дао им је само хиљаду лијастри. Један рудар им је отворио очи и објаснио да су обманути. Купивши опрему и храну, сва тројица су се после неколико дана вратили у Пена Бланку. Наставили су трагање.

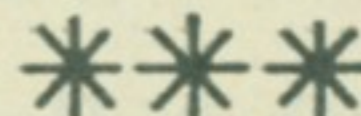
На месту где је била јазбина татуа затекли су 400 гаримпеироса који су грозничаво копали. Било је јасно. Браћа су под дејством алкохола сувише говорила. Реке људи потекле су са свих страна. Епидемија зелене грознице за свега месец дана привукла је у Пена Бланку пет хиљада људи. Копа се пијуцима, лопатама, ашовима, лонцима, конзервама, прстима. Нико никоме не верује, свак сумња на сваког. Зној, револвери, мржња и жеђ — то је стварност Пена Бланке.

У једној групи гаримпеироса ниједан није знао ни да чита ни да пише. Али сам зато у другој видео професора универзитета коме је струка била хемија. Дошао је да копа са својим студентима. Веле да им није циљ да се обогате већ да стекну средства за опрему модерне лабораторије. Упознао сам и једног свештеника који је увече крштавао децу, сахрањивао мртве и тешио изгубљене душе. Дану је и он копао.

Крчмарица Дона Магдалена је свакако најмудрија од свих становника зеленог пакла. Она справља изврсна печења и наплаћује их зеленим каменићима. Своју већ завидну ризницу смарагда брани као права Амазонка са револвером у рукама.

Један карат смарагда, зависно од лепоте, вреди 30.000 до два милиона старих динара. Али да би се нашао такав камичак треба преорати најмање 25 кубних метара земље. Каткад троструко више!

После месец дана потрошио сам сав свој новац и остао без хране. Како би ми добро дошао један каменић. Придружио сам се новој групи. Већ по подне истог дана Роберто, Италијан пореклом из Вићенце укликнуо је: „Један голт!“ — тако овде називају „гнездо“ дијаманата. Сви смо се бацили за њим. Била је истина! Неми и ознојени, копали смо и грабили зелене кри-

стале. Затим су их Роберто и Хуан почели чистити, одвајати и стављати у боцу. То је најопаснији тренутак. Посматрао сам како се зелена грозница увлачи људима у очи, мозак, прсте. Зараза је захватила и мене. Заборавио сам због чега сам дошао. Почео сам да копам и ријем.

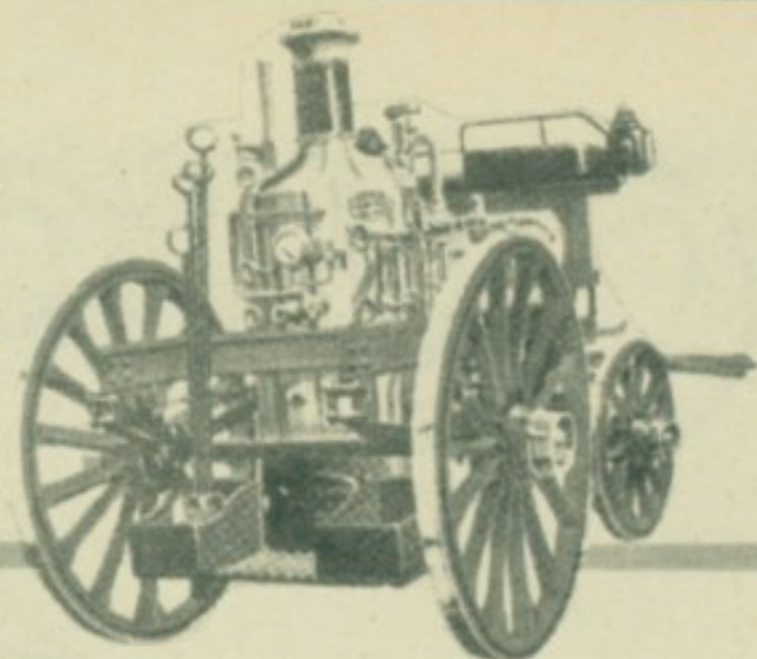
Поделили смо нађено благо. Тада је у мене почео да се увлачи страх. Сваког тренутка хватао сам се за револвер. Плашио сам се да ме не опљачкају. Више нисам спавао. Сумњао сам у све. Демон зелене грознице владао је у мени. Прсти су ми били крвави, очи прозичаве.

У једном светлом тренутку схватио сам да сам тешко оболео. Морао сам умаћи што пре. Иначе, уместо два месеца, колико сам намеравао да останем, остаћу овде цео живот.

Побегао сам исте ноћи. У друштву кријумчара избегао сам све заседе пљачкаша и страже колумбијске војске. У „Банка де република“ у Боготи поднео сам први извештај једног новинара који се жив вратио из Пена Бланке. У знак захвалности власти су ми одобриле да задржим нађене смарагде.

Париски ватрогасци ДЕВОЈКЕ ЗА СВЕ

Мало је ватрогасаца у свету у чију дужност спада толико разноврсних и противуречних послова као што су то париски. Они се одзивају на сваки позив угрожених грађана и на сваки сигнал опасности која вреба грађане, децу, људе, животиње. Париску ватрогасну службу чине шест батаљона у чији састав улази 5.421 човек. Међу њима се налазе рекордери и „мајстори“ свих струка: најбољи алпинисти, одважни авијатичари, гњурци и рониоци, бивши аутомобилски асови који ће за најкраће време довести гломазна ватрогасна кола до угроженог места. Само у току 1966. године париски ватрогасци су ослободили 939 особа заробљених у неисправним лифтовима, извадили 40 аутомобила из Сене, ухватили два одбегла орангутана, спасли 15 крава које су се заглавиле, скинули 95 мачака са вртоглаво високих зграда и дрвећа, уклонили 947 гнезда осипца, пчела и стршљенова...

Ајфелова кула задаје много посла париским ватрогасцима. Са најчувенијег торња Европе до сада је несрећним случајем пало или намерно скочило 350 особа. Ватрогасци су интервенисали у већини ових случајева али су успели да спасу само троје унесрећених. Људи из гњурачког одреда ватрогасне службе сваке године бар сто пута морају да роне тражећи у Сени настрадале или самоубице. Протле године они су спасли 21 утопљеника.

Али, има и комичних догађаја. Недавно је поручник Пјер Рено морао да скида са трећег спрата

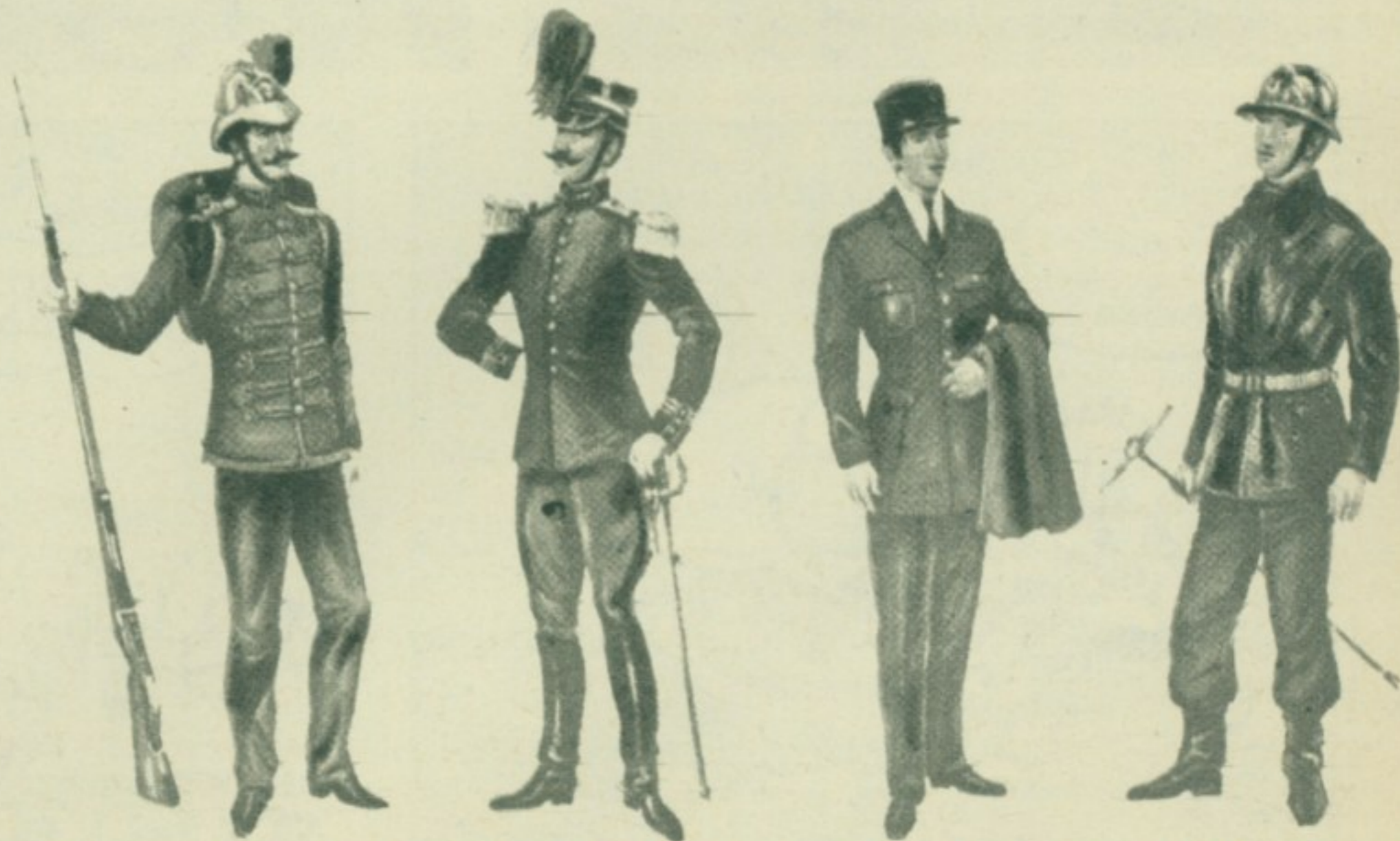
једне зграде заплашену краву која се, нико не зна како и зашто, попела уз степениште а затим није могла да сиђе.

Париским ватрогасцима стижу позиви из девет хиљада улица највећег града Француске. Они располажу детаљним плановима више десетина хиљада фабрика, дворана,

великих магацина, робних кућа, хотела и других здања. Нарочита пажња поклоњена је зградама од национално-историјског значаја као што су Лувр, Опера, четири највећа париска позоришта, музеји и државне архиве, чије би уништење представљало националну катастрофу.

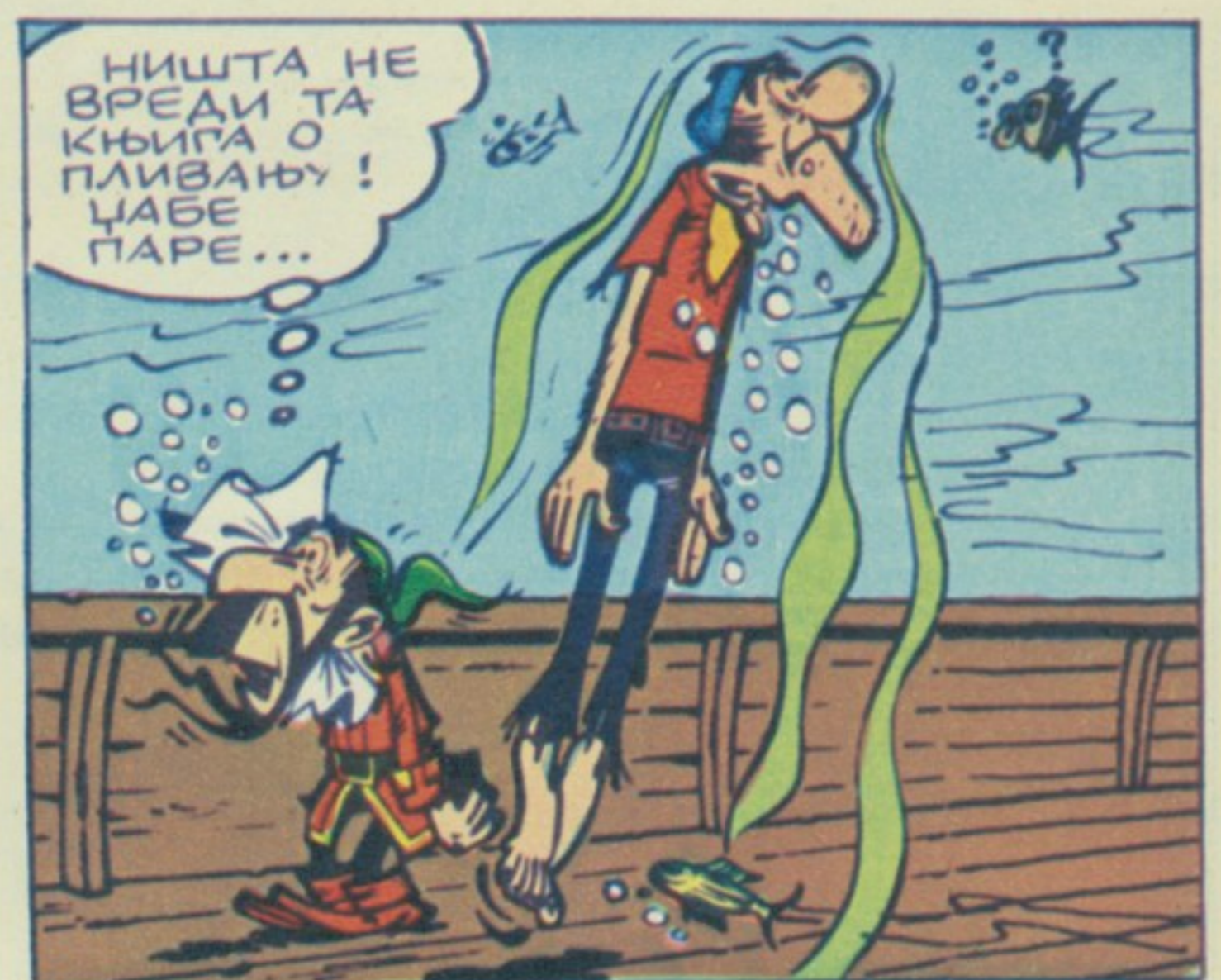
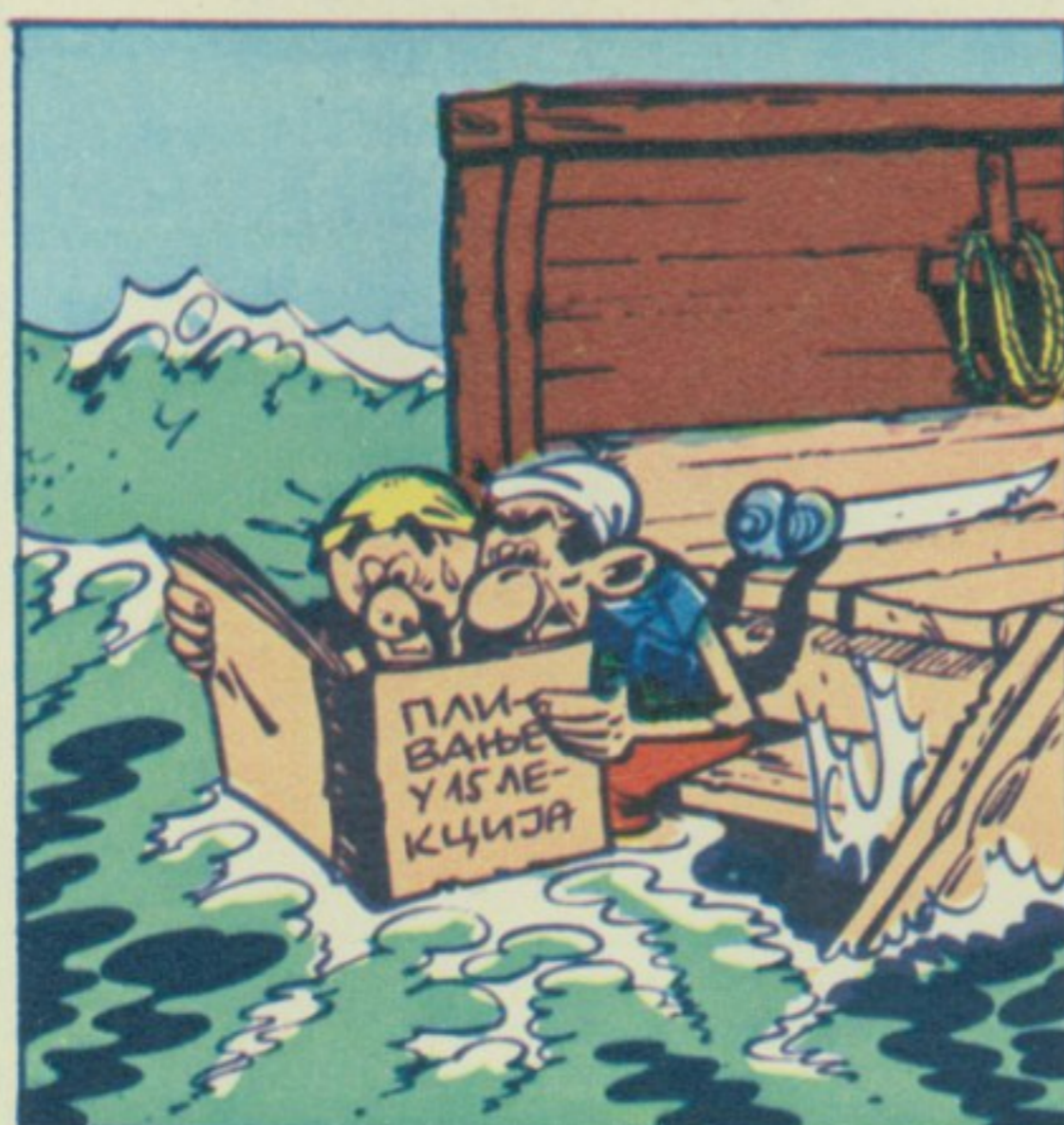
У Паризу има 78 пожарних команди и све су оне међусобно повезане непосредном везом. У току 1966. године у пожарима и другим интервенцијама било је повређено 85 ватрогасаца од којих су тројица изгубили живот. До 7.367 париских фабрика и 8.104 установа и јавних локала ватрогасци могу, у случају узбуне, да стигну за један и по до три минута.

ФРАНЦУСКИ ВАТРОГАСЦИ У ПАРАДНИМ И РАДНИМ УНИФОРМАМА ОД 1802. ДО ДАНАС

ОСТРВО С БЛАГОМ

ТЕКСТ: А. РЕЗМОНА
ЦРТА: М. РЕМАКЛ

ПРЕД УЛАЗОМ У ЈАЗБИНУ, МАЈСТОРСКИ КАМУФЛИРАНИМ И ГРАНЧИЦАМА, ОТАЦ — ЈАЗАВАЦ ЧЕКА ДА МУ ЖЕНКА ДОЗВОЛИ ДА УЋЕ И ПРВИ ПУТ ВИДИ СВОЈЕ ПОТОМКЕ

ЕРКОНДИШН

У ЈАЗАВЧЕВОЈ ЈАЗБИНИ

Нису само дабар, мрав и пчела мајстори-градитељи животињског света. Јазавец је исто тако одличан немар, конструктор чијим би извођачким способностима могао да позавиди и најспретнији грађевинар. Улаз у његово подземно царство је мали и вешто камуфлиран. Из њега се ступа у читаву мрежу тунела, тргова, улица које су понекад дуге и до 100 метара. Ево како француски природњак професор Бурлијер описује јазавчев стан:

„Читаве генерације смењују се у њему. Старост неких јазавчијих јазбина достиже чак и по 20 година. Оне обично имају три-четири улаза. На око метар и по од улаза налази се пространа просторија чије су тло утабале многе генерације њених становника. Из овог предсобља подземни пролази воде до једне лепо уређене „собе“ која служи као спаваоница и гнездо. Ова просторија се ради сигурности и безбедности обично гради испод неког великог камена или у корену каквог старог дрвета. Често јазавци на површини земље праве мале отворе за проветравање ваздуха које је споља готово немогуће приметити. Ипак једну од најинтересантнијих особености јазавчевог стана представља хигијенско сопче, које се, по правилу налази поред дневне просторије. Оно јазавцима служи као тоалет и место за бацање разних отпадака.

Није јазавец једина животиња која води бригу о хигијени. У својим подземним јазбинама, чији ходници достижу дужину и до 70 метара, амерички пацов гради оставу за резерву хране и неизоставно мали клозет.

Људи често прецењују оно што су створили и изумели. Да би се одморили, они седмог дана у недељи не раде. Савременим језиком крај недеље намењен одмору, спорту и рекреацији назива се викендом. А викенд је био познат пољском пацову много пре него што су га људи измислили. У одређеним интервалима он излази са својом женком на чист ваздух и проводи у нераду и забави дуже време. Сва-

кодневна брига за исхрану и опстанак, страх од непријатеља и ловачки нагон пољског пацова потиснути су у тим тренуцима у други план.

Западноафричка птица бубалорнис је отишла још корак даље. Она гради специјално гнездо-спаваоницу покривено травом и лишћем које је намењено одмору, починку, љубави а када дођу младунци служи као нека врста обданишта.

Пчеле су много пре људи изумеле еркондишн, систем регулације температуре захваљујући коме у њиховим кошницама увек влада температура од 34—35 Целзијусових степени. На тај начин је и њихов магацин са храном обезбеђен од влаге и неповољних временских услова. Било да напољу влада мраз или тропска жега, у кошници је температура увек климатизована. Температурне разлике, без обзира на спољне временске услове, никада нису веће од једног степена! То значи да су пчеле изумеле термометар много пре људи који су га пронашли тек 1597. године.

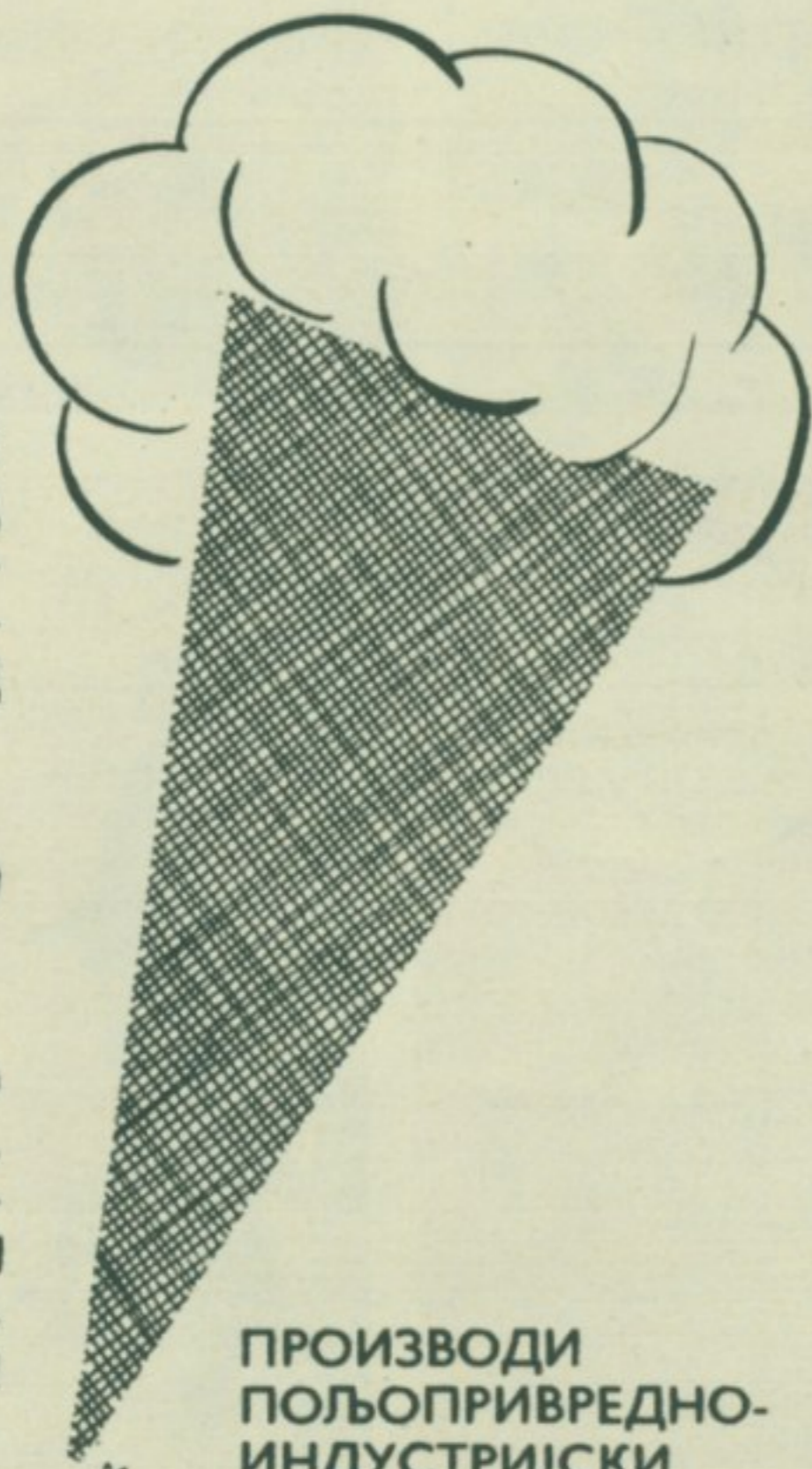
А како се лети хладе кошнице? На два начина. Радилице сложено машу крилима и стварају струјање ваздуха које проветрава унутрашње просторије. За то време друге пчеле квасе зидове кошнице тако да испаравање које настаје снижава температуру. Каквим уређајем за загревање кошница располажу пчеле, још је тајна. Сигурно је да ни на температури од 20 степени испод нуле температура у кошницама не пада испод 33 степена.

ДЕЦО, МАМЕ, ТАТЕ И СВИ ОСТАЛИ, ОД ДАНАС, СВУДА СВАКОГ ДАНА СОМБОРСКИ СЛАДОЛЕД

SOMBOLED

ПРОИЗВЕДЕН ПО ДАНСКОЈ ЛИЦЕНЦИ, НАЛУКСУЗНИЈЕ ОПРЕМЉЕН. НАЈБОЉИ У ЕВРОПИ! НАЈЧУВЕНИЈИ У СВЕТУ!

ПРОИЗВОДИ ПОЉОПРИВРЕДНО-ИНДУСТРИЈСКИ КОМБИНАТ «СОМБОР»

ТЕК ПОСЛЕ ШЕСТ МЕСЕЦИ МЛАДУНЧЕ ПРВИ ПУТ ИЗЛАЗИ ИЗ СВОЈЕ ЗАИСТА УДОВНЕ РОДИТЕЉСКЕ КУЋЕ

САМО СЕ ТИ ОДМАРАЈ,
ДРАГИ! КАД СЕ ВРАТИШ
С ПОСЛА ЧЕКАЋУ ТЕ КОД
КУЋЕ! И ЗА МЕНЕ НЕ
БРИНИ! ТУАН ХАЗАРД
ЋЕ МЕ ЧУВАТИ!

ПОЛАЗЕЊИ...

НАДАМ СЕ ДА ЋЕТЕ
ИЗДРЖАТИ, ТУАН ХА-
ЗАРДЕ! НИЈЕ ЛАКО
ПРАТИТИ ЈЕДНУ ЖЕНУ
ПО ГРАДУ! У 10,30
ЧАСОВА КОД ФРИ-
ЗЕРА!

САД ЈЕ ТЕК 10 h.
ИМАТЕ ЈОШ
ПОЛА ЧАСА
ВРЕМЕНА,
МАДАМ!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ЗАДРЖАЛА САМ
СЕ У РАДЊИ!
ИМАМО ЛИ ЈОШ
ВРЕМЕНА?

ПЕТНАЕСТ
МИНУТА,
МАДАМ...

У ТОМ ТРЕНУТКУ У ВО-
ДИ У ВАЗИ ПОРЕД ГЕНЕ-
РАЛОВЕ ГЛАВЕ ПОЧЕЛИ
СУ ДА СЕ СТВАРАЈУ МЕ-
ХУРИЈИ...

... ВОДА ЈЕ ИСПУШТАЛА НЕ-
ВИДЉИВУ ПАРУ КОЈУ ЈЕ
УСНУЛИ ГЕНЕРАЛ УДИСАО!

ПЕТНАЕСТ МИНУТА
КАСНИЈЕ...

СТИГЛИ
СМО, ГЕНЕРАЛЕ! У КО-
ЛИМА СЕ НЕ ОСЕЂА,
АЛИ НАПОЛУ ЈЕ
СТРАШНА ЖЕГА!

ПОШТО СЕ ГЕНЕРАЛ НИЈЕ БУДИО, АРЧЕР
СЕ УЗНЕМИРИО...

НЕ МИЦЕ СЕ ...
НЕ СВИЂА МИ СЕ
ТО ПЛАНЕТНИ-
ЛО ОКО УСАНА...

ГЕНЕРАЛЕ,
ШТА ВАМ
ЈЕ ...?!

ОХ, НЕ! АЛИ,
ИПАК... ДА!
МРТАВ ЈЕ!

ПОРУЧНИК ***ОСВАЈА***

ТВ ЕВРОПУ

КАО ДАГЛАС БАДЕР У „ПОБЕДНИКУ НЕБА“

*****

У току шеснаест емисија „Саге о Форсајтима“ много личности су заувек нестајале са малог екрана. Један за другим старији Форсајти умиру, а њихово место заузимају млади. Па ипак, смрт једног од њих, Цолнона-Цона, у петнаестој емисији, изузетно је коснула многе гледаоце. То није чудно. Захваљујући топлини с којом је извајан, лик „најдражег од свих Форсајта“ постао је сваком близак и присан. Заслуга за то припада, без сумње, сјајном енглеском глумцу Кенету Морју, уметнику чије је име добро познато у Великој Британији.

Поручник или глумац

Рођен је пре готово 54 године, 10. септембра 1914. у малом месту

У својој 22. години, тачније 1936, Кенет Мор коначно стаје на „даске што живот значе“: постао је члан ревијалног Виндмил театра, где остаје све до почетка другог светског рата. Против непријатеља се борио пуне четири године и његова храброст и одлучност донели су му чин поручника.

По други пут у његовом животу старији су закључили да је као створен за нешто што он није желео да буде. После рата понуђено му је да остане у војсци, али Кенет се захвалио на понуди и вратио се позоришту.

Већ прва улога у комаду „И нема песме птица“ донела му је успех, па ипак прошло је готово четири године пре но што су га запознали филмски режисери. Дебитовао је 1948. у филму „Шкотланђанин са Антарктика“, а онда је дош-

већ познат позоришни глумац, с једне стране, а с друге — осмехивала му се филмска каријера. Остани у позоришту, саветовали су му пријатељи, твоја студиозност и смиреност су као створени за даске“. И трећи пут — Кенет Мор није послушао савет!

Три узастопна признања помогла су му да донесе судбоносну одлуку:

1954. за улогу у филму „Доктор у кући“ Британска филмска академија прогласила га је глумцем године;

1955. на филмском фестивалу у Венецији, где је приказано „Дубоко плаво море“, за најбољу мушку улогу награђен је пехаром „Волпи“ (исту ову награду примио је прошле године наш глумац Љубиша Самаринић);

1956. филм „Победник неба“ (који је видела и наша публика) донео му је награду „Пикчергор“, за најбољу мушку улогу.

„Од свих ликова које сам у својој каријери тумачио најдражи ми је, рекао бих, Даглас Бадер, главни јунак филма „Победник неба“, рекао је једном Кенет Мор. „Овај ратни херој, човек коме су ампутиране обе ноге, имао је у себи нешто изузетно, надљудско. Дуго после овог филма стизала су ми писма од ратних инвалида из целог света који су ми захваљивали што сам тако упечатљиво одиграо ову улогу. Многа од њих дирнула су ме до суза...“

»Човек из парка«

Данас се више не зна ни број филмова у којима је играо Кенет Мор. Он сам недавно је духовито изјавио да не зна да броји преко тридесет! Сем оних које смо набројали, у његове значајније филмове спадају: „Ноћ која се памти“, „Шериф са сломљеном брадом“, „39 корака“, „Северозападна граница“, „Шериф и плавуша“, „Човек на Месецу“, „Потопи Бисмарк I“, „Неки људи“, „Смешни човек“, „Зелено лето“.

Повремено, Кенет Мор се појављује и на телевизији, а серија „Сага о Форсајтима“ донела му је и више комплимената, мада је већ колико година раније био на овом месту листе популарности енглеских глумаца.

„Кенет Мор“, написао је један критичар, „прави је, једноставни човек са наших улица, из паркова и подземне железнице. Па ипак, он има лице које не подсећа ни на које друго и због тог лица енглеска публика га највише воли. Но, само лице не би било довољно, да Кенет није природан, једноставан, обдарен ретким смислом за хумор, да није интелигентан и пун људске топлине. Укратко, он је јединствен“.

Многобројне улоге и успеси, поред славе, донели су Кенету Морју и обиље новца. Данас се он сматра најбогатијим глумцем Енглеске, али уједно и уметником за чије име није везан ниједан скандал. Живи повучено и кад год уграби слободан тренутак (у Брајтону, са највећим именима енглеске глуме — Ралфом Ричардсоном, Цоном Гилгудом и Џеком Хокинсом — управо снима филм који говори о почетку првог светског рата и сарајевском атентату), одлази некуд на море и одаје се свом омиљеном спорту — подводном риболову.

*****

ЛОРИН БЕКОЛ И КЕНЕТ МОР, ПРОТАГОНИСТИ ФИЛМА „39 КОРАКА“

Церад Крос, покрајина Бекингемшир. Као и сваки добар Енглец, има два имена: по оцу Чарлсу Џилберту, добио је име Кенет Џилберт Мор.

Отац Кенетов желео је да његов син постане инжењер, сматрајући да је овај позив као створен за децака тако осредњег духа. Мајка Едит Винифред, пак, потхрањивала је у сину уметничке амбиције и млади Кенет, пошто је завршио Викторија колеџ у Церсију, одлучује да постане глумац.

ла за њега пресудна улога у комаду „Дубоко плаво море“, у којем је са огромним успехом играо Фреди Пејџа, што му је 1952. донело ангажман у истоименом филму са славном Вивијен Ли.

Три узастопне награде

И трећи пут, у то време, Кенет Мор нашао се у недоумици. Био је

У ФИЛМУ „ШЕРИФ И ПЛАВУША“, СА ЏЕЈН МЕНСФИЛД

НА ВИСОРАВНИ МАДАГАСКАРА

СТАНОВНИЦИ МАДАГАСКАРА

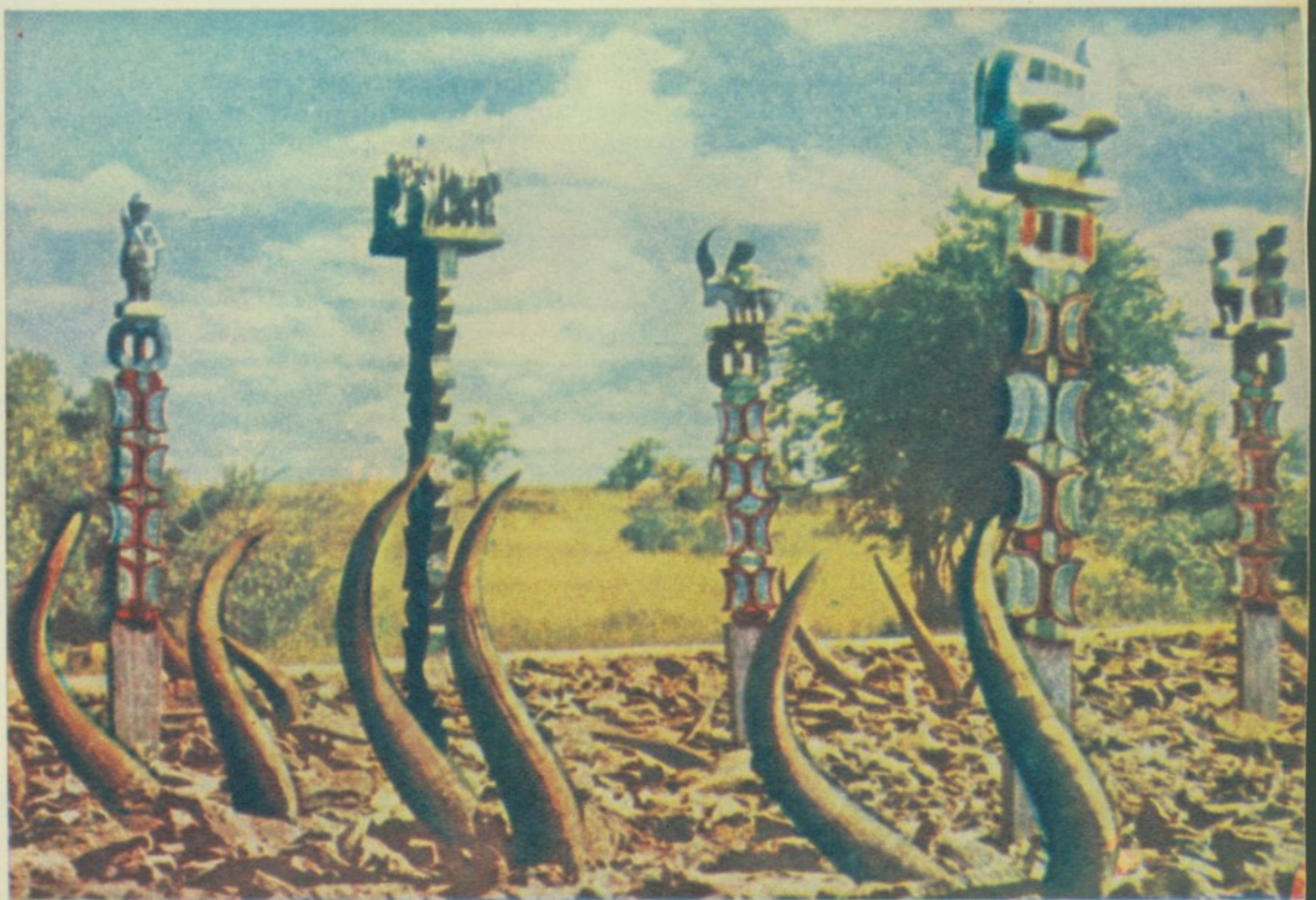

НИСКА ТРАВА И ЦИНОВСКА
СТАБЛА БАОБАБА

ЖИВОИСНЕ „ТРОСПРАТНЕ“ КУЋЕ ОД НАБОЈА

УМЕТНИЧКИ ИЗРЕЗБАРЕНИ
НАДГРОБНИ СТУБОВИ

Више од трећине великог острва Мадагаскара заузима висораван. Пејзаж те „високе равнице“ је једноличан: савана покривена ниском, сунцем опрљеном травом, дебела стабла бабобаба (Малгашани их зову „мајмунским хлебом“), ретка села са по десетак црвених колиба од набоја покривених пиринчаном сламом. У тим селима живе припадници племена Бецилео и Гимерина.

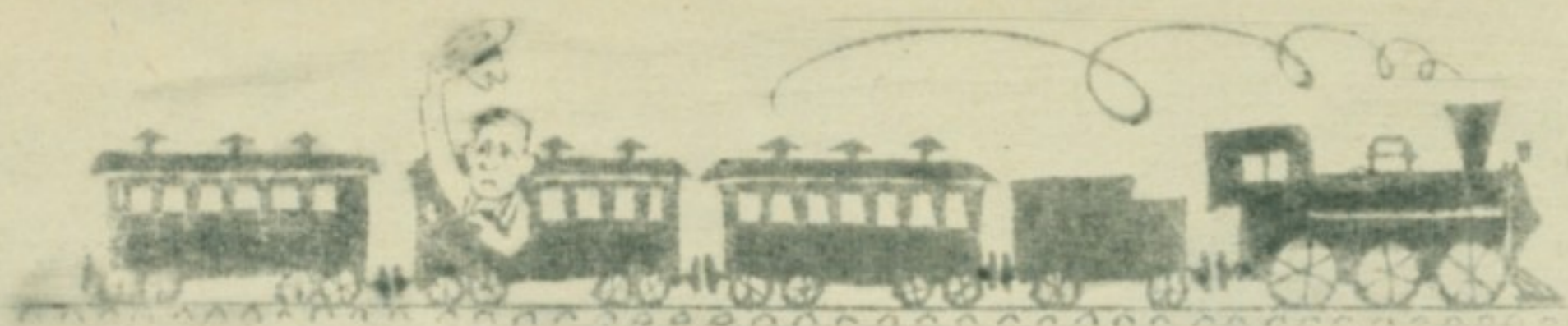
Малгашани веома поштују „духове“ предака и због тога велику пажњу поклањају гробљима која су готово саставни део села. Надгробни стубови подробно причају о преминулима: на споменику-стубу мајстора који је за живота правно чамце изрезбарен је чамец с путницима, на гробу бившег војника — фигура храброг ратника у униформи. А ако је неко у животу имао прилику да бар једном лети авионом, његов гроб красиће — авион.

На југу висоравни живи номадско племе Махафоли.

Махафоли се не задржавају дуго на једном месту. Када њихова стада попасу сву траву, они крећу даље тражећи нову испашу. На новом месту, док мушкарци чувају стоку, жене раде као надничарке у оближњим селима. За њих увек има посла јер су на целом Мадагаскару познате по својој вредноћи: оне прилежно раде на пиринчаним пољима од јутра до мрака, из дана у дан.

Све док стока не попасе траву...

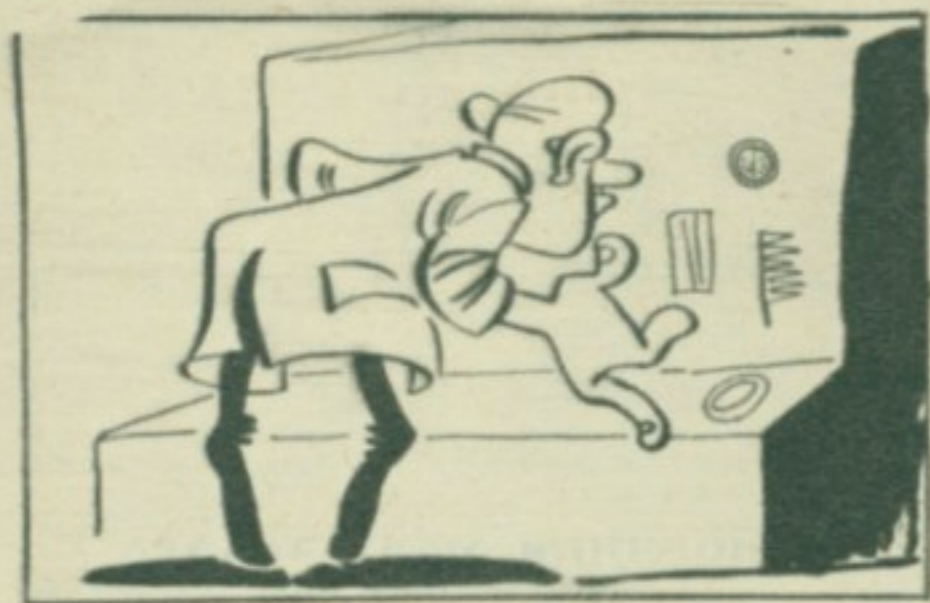

МАЛА ПОШТА

КАКО ЈЕ ДОШЛО ДО ОДРЕЂИВАЊА КОЊСКЕ СНАГЕ

Драги Забавниче,
Интересује ме како је дошло до одређивања коњске снаге.
Владимир, Врање

Џемс Ват је измислио коњску снагу као меру. Он је добио налог да на једну пумпу, коју је дотле покретао коњ, стави једну од својих парних машина.

Пошто је за Вата било значајно да види колико један коњ при већем оптерећењу може да изврши рада, одабрао је једног снажног коња и гонио га око пумпе пуних осам сати.

Ват је после тога нашао да коњ у једном секунду може да избаци 75 литара воде на висину од једног метра. А пошто је један литар воде један килограм, може се рећи да је коњ сваког секунда дизао 75 килограма на висину од једног метра.

ДА ЛИ СЕ САРДИНА ЛОВИ ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ?

Драга редакцијо,
Интересује ме да ли се преко целе године лови сардина?
Иван, Ђуприја

Не. Летњи риболов сардине траје од априла до октобра закључно. У току овог осмомесечног периода сваког месеца у просеку има двадесет ноћи мрака а десет ноћи с месечином. Лови се само у мрачним ноћима, помоћу вештачке светлости. Рибарске барке, које на кљуну морају имати јаке светиљке, траже рибу на даљини од два и по до три и по километра далеко од обале.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Укоричени „Забавници“ постоје само за 1965. и 1966. годину по цени од 3.000 старих динара.

Комплете шаљемо поузећем на писмени захтев поручиоца, што значи да он приликом преузимања на пошти плаћа и комплет и поштарину.
РЕДАКЦИЈА

КАКО ПОСТАТИ МАНЕКЕН?

Молим те, драги Забавниче, да ми одговориш да ли постоји школа за манекене у Србији и колико траје.
Валентина Редгљев

Специјална школа за манекене засад не постоји. Народни универзитети у Београду повремено организују курсеве за манекене који углавном трају два-три месеца. Зато вам препоручујемо да пратите дневну штампу преко које народни универзитети обавештавају о курсевима и условима које треба испунити.

ЖЕЛИМ ДА ПОСТАНЕМ МУЗИЧАР

Драги Забавниче,
Ти си ми најбољи пријатељ. Молим те одговори ми на ово питање. Ове године завршавам осми разред и желео бих да идем у музичку школу. Колико траје таква школа, да ли се полаже пријемни испит и где такве школе постоје.

Митић Момчило, село Власина Стојковићево

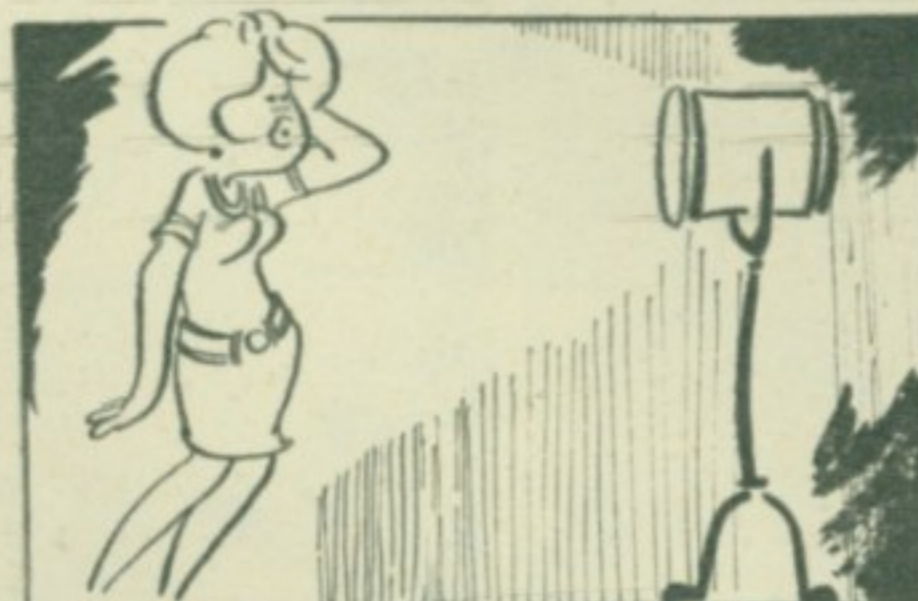

У свим већим градовима наше земље постоје музичке школе. Пријемни се полажу углавном у јуну месецу и једино ако се не пријави довољно ученика наредни пријемни испити се одржавају и у септембру. Школовање у музичкој школи траје 4 године.

ДУГ ПУТ ДО ПОЗОРИШТА

Имам 14 година. Ученица сам основне школе. Говоре ми да имам смисла за глуму. Зато ме занима коју школу треба да похаћам да бих постала глумица?

Љиља

Како имате тек 14 година ми вам препоручујемо да се упишете у драмску секцију ваше школе, а затим да глуми остаете верни и у некој средњој школи, јер је до Академије за позориште, филм, радио и телевизију пут још прилично дуг. Академија има ранг факултета и због тога се у њу можете уписати тек после завршене средње школе.

БУДУЋИ МЕДИЦИНАР

Пошто сам тек завршио први разред гимназије морао бих да се одлучим на који смер да идем. Желим да студирам медицину. Многи ми саветују да идем на природни смер, али ја сам чуо да и они који су се у гимназији определили за друштвени смер могу на медицински факултет. Да ли је то могуће?

Мића

Тачно је да можете и са друштвеног смера на медицину. Међутим, боље би било да идете на природни смер, пошто ћете више учити хемију и биологију, а та два предмета веома су важна на првој години медицине.

ЗЛАТНЕ НАВЛАКЕ НА ЗУБИМА ЕГИПЋАНА

Драги Забавниче,
Волела бих да знам да ли су стари народи неговали зубе и како. Да ли су оправљали зубе?

Оливера, Београд

Утврђено је да стари Египћани нису знали ни за пломбе ни за вештачке зу-

бе. Међутим у устима неких мумија нађене су на зубима металне и златне навлаке. Стручњаци су прегледали зубе и утврдили да испод тих навлака није било никаквих пломби. Дакле, овакве навлаке су, изгледа, служиле само као украси. Из разних докумената се види да су стари Египћани поклањали велику пажњу зубима, да су чак имали разна средства против зубобоље као и за лечење зуба и десни.

НЕПРИЈАТНО ПУТОВАЊЕ

Драга редакцијо,
Тешко подносим путовање железницом. Молим вас, шта да радим?
Ивона, Скопље

Треба да знате да не постоји само такзована морска болест од које људи пате за време војне морем. Лекарски је утврђено да се морска болест јавља и за време војне аутомобилом, железницом а нарочито авионом. Постоје таблете нависан које треба да узмете пола часа пре поласка на пут. Тегобе на путу биће после тога знатно мање а вероватно ћете их бити потпуно поштеђени.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Желела бих да се дописујем са младићима и девојкама из Југославије. Имам 17 година и идем у средњу школу. Кац Лиза, Узб. СССР, г. Ташкент, ул. Халкобад 33.

Желела бих да се упознам преко вашег листа са читаоцима „Забавника“. СССР, УССР, Одеска об. Кодмскиј реон, ст. Кодма, ул. Колхознаја 3, Урсол Луда.

Већ одавно имам жељу да се дописујем са југословенском омладином. Имам 16 година и станујем у Волгограду. СССР, Волгоград 64, ул. Титова, дом 30, кв. 52. Теникин Весеелав Омитреевич.

Молим редакцију да објави моју адресу, јер бих желела да се дописујем са југословенском омладином. Имам 21 годину и радим. Туркиескаја ССР, г. Ашхабад-5, ул. Репина 14, кв. 1. Тишченко Евгенија.

Велики сам љубитељ музике. Надам се да ће ми писати неки љубитељ музике и да ћемо мењати наша искуства. Имам 17 година. СССР-УССР, г. Харков-8, ул. Примеровскаја 27, 13, Стовбуи Сергиј.

Студенткиња сам филологије — учим шпански, енглески и италијански. Желела бих да се дописујем са друговима и другарицама мојих година. СССР, г. Ташкент-70, ул. Сата Руставели 34, кв. 1. Ајзина Наташа.

Имам 14 година и ученица сам 7 разреда. Желела бих да се дописујем са вршњацима из Југославије. СССР, г. Москва 93 М, ул. Волшаја Серкуховскаја, дом 72, кв. 37. Грачева Љуба.

Желела бих да се дописујем са друговима из Југославије. Имам 18 година и боравим у граду Кијеву, Украјина. УССР, Киев 126 Булевар И. Ленсе 78, кв. 90 Арестовој Лиди.

Желела бих да се дописујем са друговима из Југославије. Имам 24 године и студирам библиографију. Волим: географију, поезију, музику, туризам и стране језике. Осим тога скупљам фотографије филмских глумаца и илустроване часописе о филму. Могу да се дописујем на руском, енглеском и немачком језику. Опе Агармаа СССР, Eston-ska SSSR, Tartu region Rannu.

Желела бих да се дописујем с младићима из Југославије. Имам 25 година, мој град се зове Владивосток. Радим и ванредно студирам језике и литературу. СССР, г. Владивосток — 31, ул. Валентине Терешковој, д. 16, кв. 31. Ивановој Лудмили.

Идем у десети разред. Зовем се Нели, имам 17 година. Желела бих да се дописујем са вашом омладином. СССР, Узбекскаја ССР, город Ташкент 115, ул. Массив Чиланзар, 1 — квартал, дом 44, квартира 23, Кураповој Нелли.

Желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из Југославије, СССР, Москва, Г-108, Тарутинскаја ул. д. 5 корпус 1 кв. 51, Володе Голомидову.

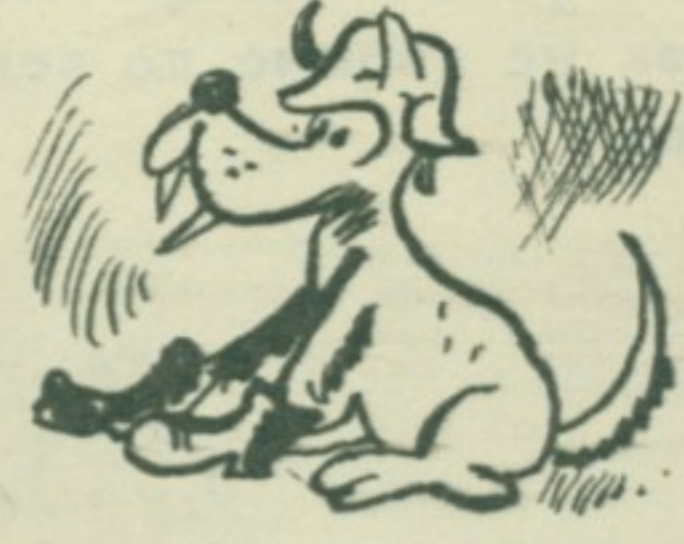
Имам 13 година и желела бих да се дописујем с омладином из Југославије. СССР, г. Ашхабад — 12, ул. Павлова дом 7/15, Караева Мајна.

УКЛЕТА ХОРДА

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

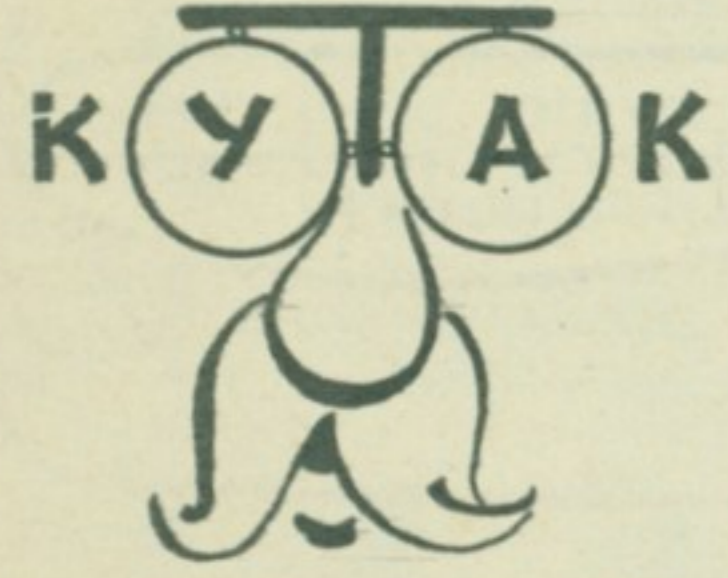
- један омладински лист из Њу Орлеанса организовао је недавно конкурс за најлепше љубавно писмо. Кад је победник дошао да прими награду, жири је имао шта да види: био је то дедина од 80 година, иначе заклето нежења.
- немачки пас овчар настао је 1895. године укрштањем овчарског пса и вучице.

- ако је веровати недавно објављеним статистичким подацима, сваки трећи Француз је председник неког удружења: спортског клуба, културног друштва, удружења пећароша или жирија на конкурсима за лепотице.
- температура мора није свуда једнака. Она обично зависи од дубине. На пример, код Бретање, на Атлантику, на дубини од 10 до 100 метара температура мора износи минус 1,4 Целзијусова степена.

на. Затим што се иде у већу дубину, вода постаје топлија. Тако на дубини од 500 метара износи плус 0,5 Целзијусових степени а на хиљаду метара дубине износи плус 2. Затим се опет снижава и на две хиљаде метара дубине износи минус 0,4 Целзијусова степена.

ВЕСЕЛОГ
архивара

ОСВЕТА

У шестом тому великог старог руског Енциклопедијског речника, који је укупно имао 86 свезака и који су издавали Брокхаус и Јефрон, налази се и неколико редака на први поглед лишених сваког смисла: „Заборава пас. Пас циција до крајњих граница“.

Како се ова бесмислица појавила у једном тако озбиљном приручнику?

Многи чланци и белешке у Енциклопедији потицали су из пера сиромашних студената. За тај рад плаћали су им бедно и нередовно. Када би дошао дан исплате, уред-

ник Енциклопедије Андрејевски, ударајући се по челу, говорио би: — Заборавио сам, господо моја! Ах, ја, заборавни пас!

Андрејевски није био нимало забораван. Памћење му је отказивало само када је требало платити студентима. И да би се шкртом уреднику осветили, студенти су своје нимало ласкаво мишљење о њему унели у Енциклопедију. Да ту остане за вечита времена.

СКРОМНОСТ

— Како само ви свирате! Савршено! Божанствена музика! И тако сложена! А тек оргуље — све те педале, па дирке... Како се снаћи у њима! Невероватно.

Тако, или приближно тако, одушевљавали су се слушаоци мајсторством великог композитора и оргуљаша Јохана Себастијана Баха.

На то је композитор скромно одговарао:

— Ви преувеличавате. Није то тако компликовано. Треба само на време притискивати одређене дирке и тада инструмент сам свира.

4

АТОМИ

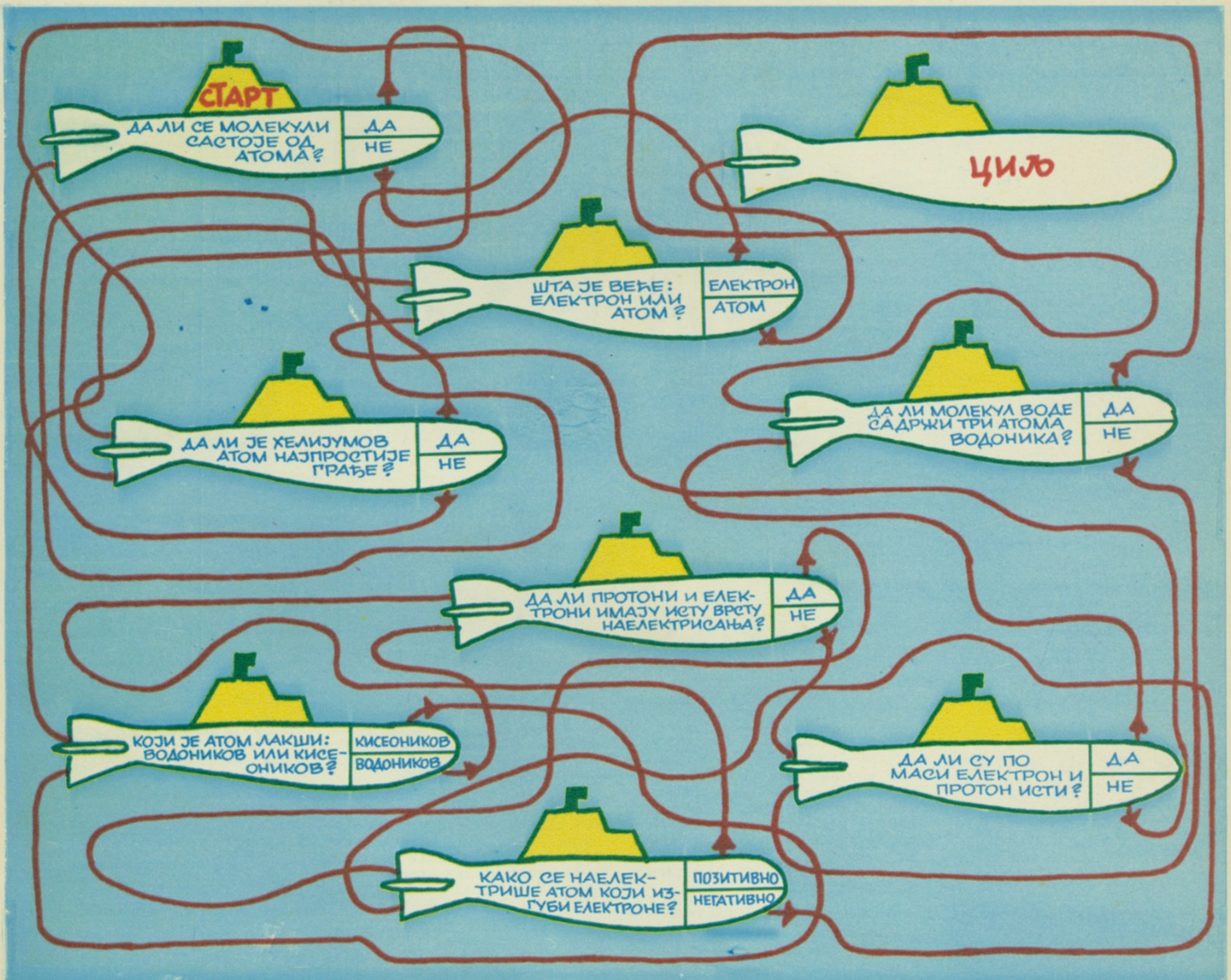
КОЗНА

ПОБЕЂУЈЕ

Подморнице које видите на данашњем цртежу помоћи ће вам да проверите основна знања о атомима. На свакој се налази питање и два одговора (здесьне стране). У решавању питања полазимо с подморнице на којој пише „старт“. Одлучујемо се за један одговор и следимо линију која почиње од тог одговора. Линија нас доводи до следеће подморнице (питања). Поступамо на првобитни начин и тако решавамо све док не дођемо до велике подморнице на којој пише „цил“.

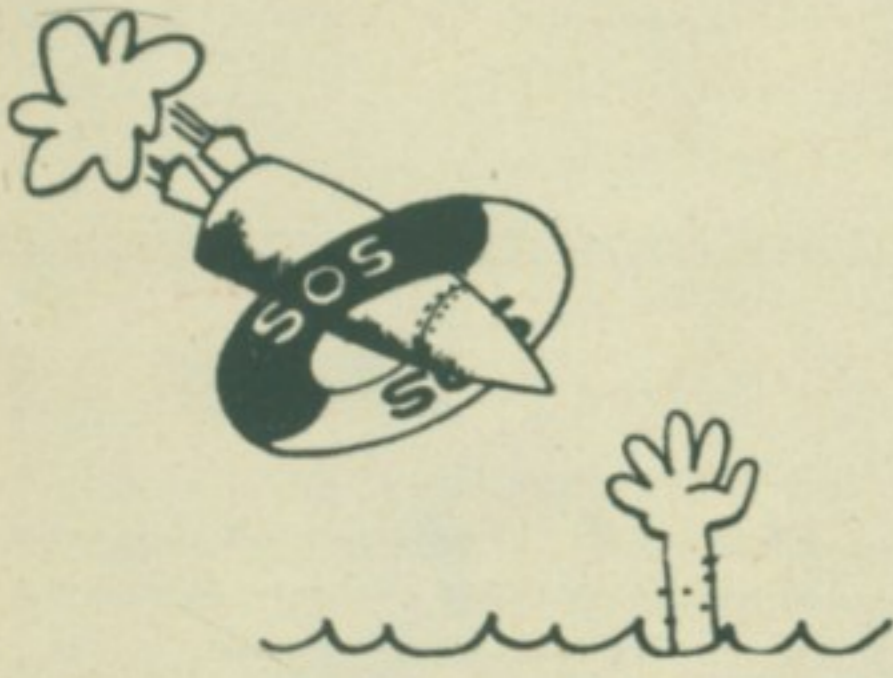
Ако добро познајемо атоме, стижемо до циља краћим путем. Уколико погрешимо, пут до решења је дужи, морамо да решавамо више питања и да се враћамо на решавање оног питања на које нисмо дали тачан одговор.

Позови своје вршњаке који купују „Политикин забавник“, организујте решавање ових питања и прогласите победника.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ТЕХНИКА

РАКЕТА ЗА СПАСАВАЊЕ

Како је најбрже спасти човека који је с брода пао у море? Који је најсигурнији начин да се за време буре броду коме прети опасност добади уже за тегљење?

Одговор је: ракетом.

То је потпуно нов тип ракете која се испаљује из пиштоља и носи са собом танко али веома јако уже.

Ракета може да плива на површини воде као појас за спасавање. Нос јој је од пенасте гуме тако да не може да озледи човека, чак и кад га директно погоди. Гумени „нос“ има још једну предност: приликом удара о метал не изазива варницу и због тога се може употребити и за испаљивање на танкере за превоз нафте.

Свака ракета има десет „патрона“ различитог калибра да би се могла лансирати на различите даљине. Највећа даљина која се може постићи износи око 380 метара.

Ракета је израђена у институту Министарства морнарице СССР-а.

ШАЛА ГОДИНЕ

У Бремену се ових дана прича о једном догађају који је насмејао читав град. Двадесет једногодишњи службеник Јирген Сакс два дана није могао да уђе у свој стан јер је, вративши се с посла, затекао на улазним вратима залепљен преко кључаонице комадић папира и на њему службени печат. И као сви Немци који без поговора поштују власт, Јирген није ни покушао да уклони цедуљче мада је то био само комадић хартије с поштанским печатом исечен са омота писма. Обратио се за објашњење полицији. Другог дана пошао је полицијски инспектор и да не би оштетио печат скинуо је читаву браву. Ипак, и поред тога није успео да открије кривца. Утврдио је једино да је печат исечен са писма позива војног одсека.

ХУМОР

— Неко нас је претекао. Осећам мирис загорелог печења.

* укршћене речи *

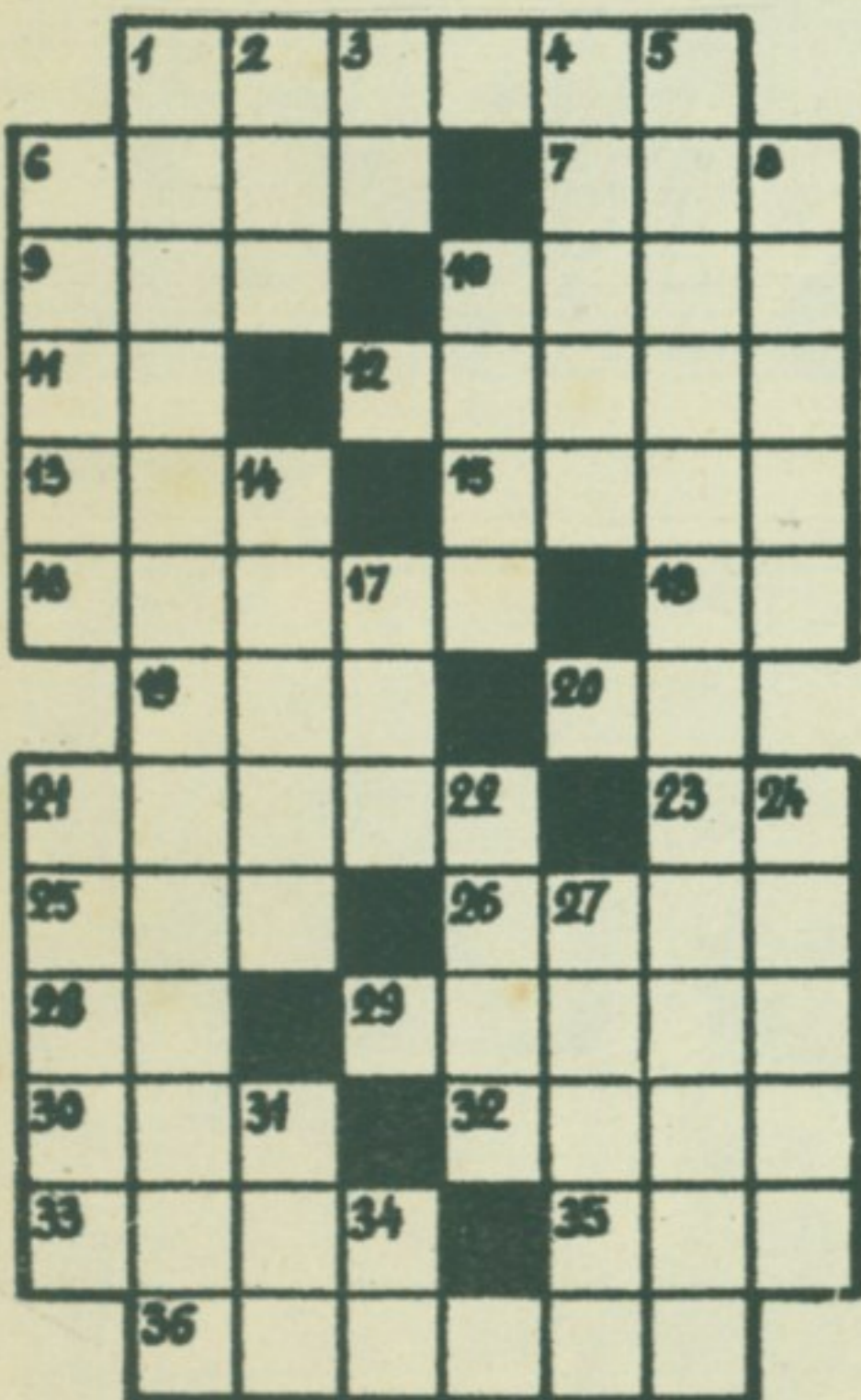
Водоравно: 1) чувени старогрчки филозоф (427—347. пре н. е.), 6) речни рибар, 7) богиња Земље код старих Грка, 9) индустријска биљ-

ка, 10) немачки композитор („Ифигенија на Тауриди“), 11) иницијали нашег књижевника („Мртве јавке“), 12) Шумско дрво, 13) билијарски штап, 15) једнаке, 16) справа за лов на јаребице, нарочито у Херцеговини, 18) два иста сугласника, 19) низ, 20) Лична заменица, 21) продавница, радња, 23) иницијали енглеског драмског писца („Кандида“), 25) грубо вунено сукно, 26) покрајина у Грчкој, 28) последње и шеснаесто слово ћирилице, 29) главни град Канаде, 30) статуа, 32) име песника Жупанчића, 33) сирће, 35) врста инсекта, 36) циркуски вештак.

Усправно: 1) позната песма Милутина Бојића, 2) раствор смоле у органским растварачима, 3) првак, 4) објава, проглас, 5) одважност, смелост, 6) породица градитеља виолина из Кремоне, 8) учесник неког догађаја, 10) немачки књижевници (браћа), познате су њихове бајке, 14) рудник угља у Босни, 17) речно острво, 21) жарошница у Словенији, 24) установа, 27) под, 31) двоје, 34) два иста сугласника.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) крило, 6) Гренобл, 8) лукс, 9) брег, 11) Осака, 13) тор, 14) ст. 15) Орт, 17) но, 18) ас, 20) Готи, 22) вук, 24) ред, 25) рит, 26) рак, 28) Аре, 30) акт, 32) тон, 34) ил, 35) бод, 37) на, 38) Сена, 40) оток, 42) Цер, 43) нов.

МОЋ НАВИКЕ

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 29 ● Издаје и штампа „ПОЛИТИКА“ Новинско издавачко предузеће Београд, Македонска 29 ● Текући рачун број 608—1—82—1 ● Поштански фах 124 ● Претплата за нашу земљу: годишња 44 динара, полу-годишња 22 динара; за иностранство: годишња 88 динара, полугодишња 44 динара ● Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

WALT
DISNEY

МИКИ

